

Heidi Lausmaa

NAISEN TEKEMÄ VÄKIVALTA PARISUHTEESSA

Erään suomalaisen miehen tarina narratiivisena tapaustutkimuksena

NAISEN TEKEMÄ VÄKIVALTA PARISUHTEESSA

Erään suomalaisen miehen tarina narratiivisena tapaustutkimuksena

Heidi Lausmaa
Opinnäytetyö
Syksy 2015
Hoitotyö
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto

Heidi Lausmaa
Naisen tekemä väkivalta parisuhteessa
Ohjaajat: Juha Alakulppi ja Terttu Koskela
Autumn 2015

Sivumäärä: 45

Tässä opinnäytetyössä kuvaillaan erään miehen kertomusta elämästään ja kokemuksistaan väkivaltaisissa parisuhteissa. Tällä kertaa uhrina ei ole nainen. Elämäntarinansa on kertonut keski-ikäinen, suomalainen mies, joka on molemmissa pitkissä parisuhteissaan joutunut parisuhdeväkivallan uhriksi.

Tutkimuksen tarkoituksena on ensisijaisesti kuvata ja ymmärtää tämän miehen tarinaa kokemuksistaan parisuhdeväkivallasta naisen tekemänä. Tavoitteena on herättää julkista keskustelua tärkeästä aiheesta. Kuka tahansa vastaantuleva mies sosiaalisesta taustastaan ja iästään huolimatta voi olla parisuhdeväkivallan uhri. Naisen tekemä väkivalta on edelleen yhteiskunnassamme tabu.

Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen, tapaustutkimus. Tiedonantaja on vapaasti kirjoittanut elämäntarinaansa ja sitä tutkitaan opinnäytetyössä induktiivisesti eli aineistolähtöisesti. Tutkimuksen tarkoituksena on todellisen elämän kuvaaminen. Tutkimustehtävänä on kuvailla miehen kertomus, millaista oli hänen elämänsä väkivaltaisissa parisuhteissa. Tutkimustehtävänä on myös kertoa tässä ilmiössä esiin tulevat näkyvimmat väkivallan muodot. Tutkimuksen tavoitteena ei ole löytää yleistettävyyttä, vaan tutkia naisen tekemää väkivaltaa parisuhteessa ilmiönä sekä lisätä ymmärrystä ja tietoisuutta naisen tekemästä parisuhdeväkivallasta.

Tutkimuksen aineistoanalyysissä nousi tärkeimmiksi aihealueiksi henkinen väkivalta, fyysinen väkivalta, laiminlyöminen ja vainoaminen. Loppuraportissa tuodaan esille niiden vaikutuksia miehen elämään.

Naisen tekemästä parisuhdeväkivallasta löytyy vielä vähäinen määrä tutkittua tietoa verrattuna miehen tekemään parisuhdeväkivaltaan. Ilmiötä on vasta aloitettu tunnistaa ja se on aiheena haastava. Nainen nähdään perinteisesti hoivan tuojan ja huolehtijan roolissa, eikä siihen rooliin ole helppoa liittää naisen väkivaltaisuutta. Jatkotutkimusaiheina olisi mielenkiintoista voida haastatella parisuhdeväkivaltaa tehneitä naisia ja löytää ymmärrystä ilmiön taakse sekä mahdollisesti myös vastauksia kysymykseen Miksi?

Asiasanat: parisuhdeväkivalta, lähisuhdeväkivalta, naisen väkivaltaisuus, mies uhrina

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
School of Health Care and Social Work
Degree programme in Nursing
Bachelor's Degree in Nursing

Heidi Lausmaa
The Intimate Partner Violence made by Woman
Supervisors: Juha Alakulppi and Terttu Koskela
Autumn 2015

Number of pages: 45

The aim of the study was to explore intimate partner violence experienced by one man. The purpose was to find out methods of coping in cases of abusive relationship. The research questions dealt with man's survival during and after the abusive relationships. One of the main issues was also how men could find help dealing with the abusive relationship. The research data analysis arose as the most important subject areas of emotional abuse, physical abuse, neglect and persecution. The final report highlights the impact of this man's life .

The research is qualitative. The material was collected by using the story of one man's life in an abusive relationship. The man, who had experienced physical and mental violence, had wrote his story to me during the autumn of 2014. The theoretical baseline was this man's position in violent relationships.

The material was analyzed according to the experiences what his life had been during the violent relationships and how he survived of them. The research gives a concrete picture of everyday life and experiences in the violent relationships of this man.

The research results enhanced the understanding of the experience of man in violent relationship. The results outlined the common structure of intimate partner violence and different kinds of survival methods. This may indicate that relationships with domestic violence are difficult to end.

On the basis of the results it can be noted that dealing with violence is very important. If we talk freely about intimate partner violence done with women we can create a more open common attitude about this important subject. Both woman and man need help.

Keywords: domestic violence, intimate partner violence, violence done by women, men's position

SISÄLLYS

1	NAISEN TEKEMÄ PARISUHDEVÄKIVALTA ON EDELLEEN TABU	7
2	PARISUHDEVÄKIVALTA.....	8
2.1	Parisuhdeväkivallan määrittely.....	9
2.2	Parisuhdeväkivallan eri muotoja	10
2.3	Parisuhdeväkivallan vaikutukset	12
2.4	Yhteenveto	13
3	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	14
3.1	Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset.....	14
3.2	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet.....	14
3.3	Tutkimusmetodologia ja tutkimusmenetelmä	15
3.4	Tutkimusaineisto ja tutkimuksen aineistoanalyysi.....	16
3.5	Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus.....	17
4	TUTKIMUKSIA JA KIRJALLISUUTTA NAISEN TEKEMÄSTÄ PARISUHDEVÄKIVALLASTA	19
4.1	Husso, 2003: Parisuhdeväkivalta.....	19
4.2	Flinck, 2006: Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana.....	19
4.3	Reenkola, 2008: Nainen ja viha	20
4.4	Törrönen, 2009: Vaiettu naiseus.....	20
5	TAPAUSTUTKIMUKSESSA ESILLE TULLEET PARISUHDEVÄKIVALLAN MUODOT	22
5.1	Henkinen väkivalta	22
5.2	Fyysinen väkivalta.....	27
5.3	Laiminlyöminen	29
5.4	Vainoaminen	31
6	TAPAUSTUTKIMUKSEN PARISUHDEVÄKIVALLAN VAIKUTUKSET JA NIISTÄ SELVIÄMINEN	33
6.1	“Älä jankuta!”	33
6.2	Parisuhdeväkivallan vaikutukset perheen lapsiin.....	33
6.3	Selittämättömiä fyysisiä oireita, voimakasta stressiä	35
6.4	Omanarvon tunne kärsii.....	35
6.5	Elintilan kapeneminen	35
6.6	Häpeän tunne piti hiljaisena	36

6.7	Työstä tuli pakopaikka.....	36
6.8	Ero ainoa vaihtoehto selvitä hengissä.....	37
6.9	Elämä jatkuu	37
7	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	39
8	POHDINTA.....	41
	LÄHTEET.....	43

1 NAISEN TEKEMÄ PARISUHDEVÄKIVALTA ON EDELLEEN TABU

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on ensisijaisesti kuvata ja ymmärtää erään miehen tarinaa kokemuksistaan parisuhdeväkivallasta naisen tekemänä. Tavoitteena on herättää julkista keskustelua tärkeästä aiheesta. Kuka tahansa vastaantuleva mies sosiaalisesta taustastaan ja iästään huolimatta voi olla parisuhdeväkivallan uhri. Harvoin miehellä nähdään mustaa silmää, joka olisi yhteiskunnalle selvä merkki miehen joutumisesta väkivallan ja jopa mahdollisen parisuhdeväkivallan uhriksi. Miesten parisuhdeväkivallan merkit ja haavat ovat piilossa ja syvemmillä. Mustat silmät ovat väkivaltaa, mutta väkivaltaa on myös paljon muutakin. Naisen tekemä väkivalta on edelleen yhteiskunnassamme tabu.

Tutkimustehtävänä on kuvailla miehen kertomus, millaista oli hänen elämänsä väkivaltaisessa parisuhteessa. Tutkimustehtävänä on myös kertoa tässä ilmiössä esiin tulevat näkyvimmit väkivallan muodot. Tutkimuskysymyksiä ovat: Minkälainen kokemus parisuhdeväkivalta on ollut tiedonantajan osalta? Miten parisuhdeväkivalta on vaikuttanut tiedonantajan elämään ja miten hän on selvinnyt elämässään eteenpäin? Onko tiedonantaja hakenut ja saanut apua parisuhdeväkivaltaan?

Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen ja kyseessä on narratiivinen tapaustutkimus. Tiedonantaja on vapaasti kirjoittanut elämäntarinaansa ja sitä tutkitaan tutkimuksessa induktiivisesti eli aineistolähtöisesti. Tutkimuksen tarkoituksena on todellisen elämän kuvaaminen. Tarkoituksena on kuvailla valittua aihetta mahdollisimman kattavasti ja ymmärtää tutkittavaa ilmiötä sekä tulkita sen esiintymisen merkityksiä. Tutkimuksen tavoitteena ei ole löytää yleistettävyyttä, vaan tutkia naisen tekemää väkivaltaa parisuhteessa ilmiönä ja lisätä aiheen ymmärrystä.

Eräs mies uskaltanut kertoa kipeän tarinansa minulle. Tätä miestä ja hänen tarinaansa kunniottaen pyrin objektiivisesti ja tieteelliseen, tutkittuun tietoon perustuen avaamaan tätä parisuhdeväkivaltaan kietoutunutta elämäntarinaa lukijoille sekä löytämään tutkimuskysymyksille vastauksia. Tutkimuksen merkitys on lisätä tietoisuutta ilmiöstä ja lisätä aiheen ymmärrystä. Jokainen kerrottu tarina naisen tekemästä parisuhdeväkivallasta vie tätä vaikeaa, tabuun sidottua aihetta eteenpäin ja toivottavasti matkan varrella muokkaa myös ihmisten yleistä tietoutta ja asennetta asiasta. Myös Nainen lyö.

2 PARISUHDEVÄKIVALTA

Perheväkivalta-termistä aloitettiin puhua Euroopassa 1960-luvulla. Tuolloin yhteiskunnan normina oli hetero-parisuhde ja avioliitto. Feministisen liikkeen aktiivisen toiminnan seurauksena nostettiin parisuhdeväkivalta esille yhteiskunnassa ja vaadittiin yhteiskunnallista puuttumista tähän ongelmaan. Suomessa puhuttiin aluksi perheväkivallasta ja huomio kohdistui perheen sisäisiin suhteisiin, vuorovaikutusongelmiin ja sosiaaliseen huono-osaisuuteen. Sitten aloitettiin erikseen puhua parisuhdeväkivallasta, mikä tarkoitti parisuhteessa olevien, kahden aikuisen välistä väkivaltaa. Parisuhdeväkivaltaa käsiteltiin tuolloin sukupuolineutraalein termein. Vasta 1990-luvulla aloitettiin puhua ulkomaisten esikuvien mukaisesti naisiin kohdistuvasta parisuhdeväkivallasta. Miehistä parisuhdeväkivallan uhreina ei tuolloin puhuttu vielä ollenkaan. (Tapaninen 2010, 9.)

Yhteiskunnan muuttuessa ja perhekuvioiden monipuolistuessa syntyi vielä käsite lähisuhdeväkivalta. Yhteiskunnan rakenteet olivat ajan myötä muuttuneet. Perhesuhteet olivat aiempaa laajempia. Hetero-parisuhteen rinnalle tuli myös kahta samaa sukupuolta olevien parisuhteet sekä perinteisen ydinperheen rinnalle oli tullut myös uusperheet. Näin myös perheväkivallan termi laajeni lähisuhdeväkivallan käsitteeksi, joka sisälsi varsinaisen perheen lisäksi perheenjäsenten lähipiiriin kuuluvia ihmisiä. ("Mitä lähisuhde- ja perheväkivalta on?" Thl:n www-sivusto. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde>. 12.4.2015.)

Kuitenkin vielä 2000-luvun alussa suomalaisessa yhteiskunnassa oli yleisenä ajatuksena, että parisuhdeväkivalta heteroparilla on automaattisesti miehen tekemää ja naisen kärsimää. Suomen ev.lut. kirkon v. 2000 julkaisemassa kirjasessa, 'Naiset, miehet ja väkivalta' perheväkivalta nähtiin lähes yksinomaan miehen tekemänä. "*Yleisin perheväkivallan muoto on se, että mies pahoinpittelee vaimoaan tai avopuolisoaan.*" Kirja otsikoi myös aiheitaan "*Nainen – älä suostu uhriksi!*" ja "*Mies – väkivallalle on vaihtoehtoja!*" (Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2000, 7, 23-24.)

2.1 Parisuhdeväkivallan määrittely

Puhuttaessa väkivallasta usein ajatellaan sen tarkoittavan vain fyysistä väkivaltaa, mistä jää uhrin jälkiä. Kuitenkin fyysinen väkivalta on vain yksi väkivallan muoto. Parisuhdeväkivalta voidaan jakaa fyysiseen, henkiseen ja seksuaaliseen väkivaltaan sekä vainoamiseen. Tyypillistä parisuhdeväkivallalle on sen jääminen yhteiseksi salaisuudeksi tekijän ja uhrin välillä. Asiasta vaikeminen pahentaa väkivaltaisen parisuhteen tilannetta. ("Mikä on väkivaltaa?" Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=12>. 12.4.2015.) Puhuminen läheisten tai samaa kokeneiden kanssa auttaa uhria. Parisuhdeväkivallan uhri ja tekijä tarvitsevat usein myös ammattilaisen apua väkivaltaisesta elämäntilanteesta selviytymiseen. ("Väkivallan kokijalle." Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=73>. 6.8.2015.)

Parisuhdeväkivallalla tarkoitetaan henkilön puolisoonsa tai seurustelukumppaniinsa kohdistamaa väkivaltaa. Parisuhdeväkivalta on fyysistä sekä henkistä monissa eri muodoissaan. Uhrille parisuhdeväkivalta on erittäin haavoittavaa, sillä se tapahtuu sellaisen henkilön tekemänä, jonka kanssa uhri on intiimissä ihmissuhteessa ja jolta pitäisi saada turvaa, huolenpitoa ja rakkautta. Parisuhdeväkivallalle on leimaavaa myös mahdolliset rauhallisemmat kaudet, mutta tyypillisesti parisuhdeväkivalta kuitenkin jatkuu ja raaistuu ajan myötä. Eron jälkeen parisuhdeväkivalta voi jatkua myös vainoamisena. ("Parisuhdeväkivalta." THL:n www-sivusto. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perheväkivallan_ehkaisytyo/lahisuhde/parisuhdevakivalta>. 12.4.2015.)

Parisuhdeväkivalta on usein pahenevaa ja jatkuvaa. Se aiheuttaa paljon salailua, vaikenemista ja häpeää. Pääosin parisuhdeväkivalta on yleisen syytteen alainen rikos. (Ewalds 2005, 13.)

Henkinen väkivalta

Henkistä väkivaltaa on esim. kumppanin *haukkuminen, alistaminen, mitätöinti, nimitteleminen, nolaaminen, nöyryyttäminen, eristäminen, kontrollointi, uhkaileminen, kiristäminen sekä mustasukkaisuus*, joka on aiheetonta, korostunutta epäluuloa kumppania kohtaan. Henkinen väkivalta voi tapahtua neljän seinän sisällä tai olla julkista nolaamista. Myös *fyysinen väkivallan uhka* on henkistä väkivaltaa. Pelkoa pidetään väkivallan yleisimpänä ja tärkeimpänä oireena. Pelossa ja väkivallan uhan alla eläminen on monen väkivaltaa kokeneen mielestä pahinta parisuhdeväkivallassa. ("Mikä on väkivaltaa?" Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=12>. 12.4.2015.)

Fyysinen väkivalta

Fyysistä väkivaltaa on esim. *töniminen, potkiminen, lyöminen, hakkaaminen, kuristaminen, hiuksista tai vaatteista repiminen, raapiminen, teräaseella tai muulla lyömäaseella lyöminen*. Fyysisestä väkivallasta voi jäädä jälkiä, jolloin sen tunnistaminen helpottuu. Fyysinen väkivalta voi aiheuttaa uhrille ruhjeita ja murtumia, mutta pahimmillaan voi johtaa kuolemaan. Tärkeää on myös muistaa, ettei fyysinen väkivalta aina edes jätä jälkiä. Fyysiseen väkivaltaan sisältyy aina myös henkistä väkivaltaa. *Seksuaalinen ahdistelu, hyväksikäyttö ja raiskaus sekä seksiin pakottaminen ja painostaminen* ovat seksuaalista väkivaltaa. Ne luetaan usein sekä fyysiseksi että henkiseksi väkivallaksi. *Kodin ja henkilökohtaisten tavaroiden rikkominen tai tärvelä* sisältyy myös fyysiseen väkivaltaan. ("Mikä on väkivaltaa?" Turvakodin www-sivusto. < https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=12> .12.4.2015.)

Laiminlyöminen

Taloudellinen laiminlyöminen on esim. rahavarojen vastuutonta käyttöä, omaisuuden myymistä tai varastamista. *Parisuhteen laiminlyöminen* on esim. liiallista päihteiden käyttöä, mielenterveysongelman hoidon laiminlyömistä, valvottamista. ("Mikä on väkivaltaa?" Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=12> .12.4.2015.)

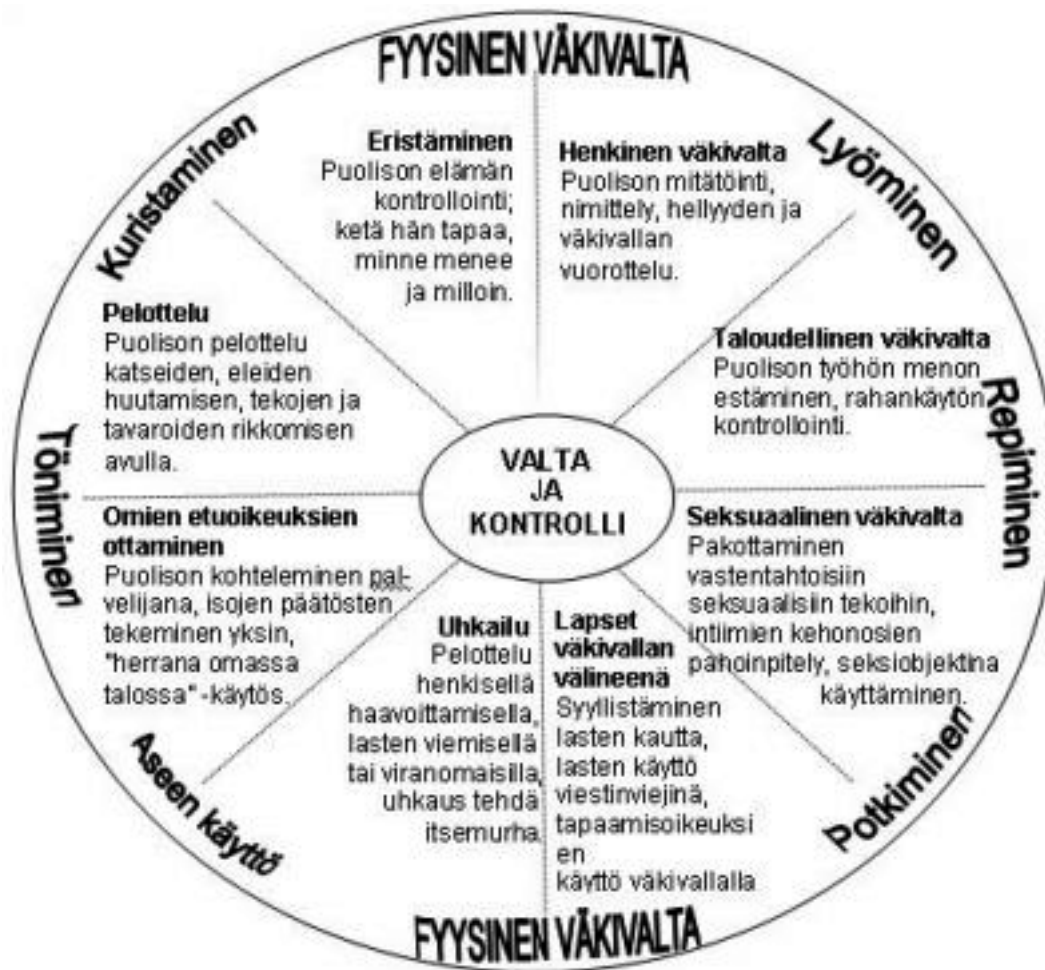
Vainoaminen

Vainoaminen on parisuhdeväkivaltaa, mikä kärjistyy eron uhatessa ja eron jälkeen. Vainoajan elämä kaventuu pakonomaiseen pyrkimykseen pitää entisestä elämästä kiinni. Vainoaminen voi kohdistua myös uhrin läheisiin. Se on *toistuvaa, ei toivottua yhteydenottoa, tarkkailua, seuraamista, säälimätöntä mustamaalaamista, uhkaamista*, mikä aiheuttaa uhrissa ahdistusta ja pelkoa. Vainoamista on jo pienieleinen uhkaava käytös, mikä voi pahetessaan edetä säälimättömään mustamaalaamiseen. Äärimmillään vainoaminen voi johtaa fyysisen väkivallan tekoihin. Vuoden 2014 alusta lähtien vainoaminen on rikos. ("Mitä on vaino?" Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=254> . 12.4.2015.)

2.2 Parisuhdeväkivallan eri muotoja

Ensi- ja turvakotien liiton internet-sivuilla on selkeä kuvio parisuhdeväkivallasta ("Mikä on väkivaltaa?" Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=12> . 12.4.2015.)

Kuvion keskiössä näkyy selkeästi, mistä parisuhdeväkivallasta –niin naisen kuin miehenkin tekemänä- on pääasiallisesti kyse. Kaiken keskiössä on miehen tai naisen halu käyttää valtaa kumppania kohtaan sekä kontrolloida kumppania ja hänen tekemisiään. Mistä traumataustasta tämä vallan ja kontrollin halu väkivallan tekijällä kumpuaa, onkin jo toinen, mielenkiintoinen tutkimuksen aihe. Sitä ei tässä tutkimuksessa syvemmin pohdita ja tutkita.

2.3 Parisuhdeväkivallan vaikutukset

Mikä tahansa ihmisen kokema uhkaava tilanne voi olla ihmistä traumatisoiva tapahtuma. Traumatisoiva kokemus aiheuttaa ihmiselle voimakkaita, normaalia elämää häiritseviä reaktioita. Tällöin ihminen ei pääse irti traumatisoivasta kokemuksesta ja elää tapahtunutta yhä uudelleen ajatuksissaan ja tunteissaan. Toistuvasti tapahtunut traumaattinen kokemus voi jopa muuttaa uhrin persoonallisuutta pysyvästi. ("Traumatisoiva kokemus." Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=128> . 6.8.2015.)

Psyykkiset oireet

Tunteiden hallinta vaikeutuu ja siitä voi seurata kohtuutonta aggressiivisuutta ja päihteiden käyttöä sekä itsetuhoisuutta. Uhri voi myös syyttää itseään tapahtuneesta ja kokea myös ansainneensa sen. Uhri usein myös häpeää tapahtunutta ja yrittää salailla kokemaansa parisuhdeväkivaltaa. Tyypillistä uhrille on myös alkaa mitätöidä itseään, oma minäkuva alkaa muuttua väkivallan teon seurauksena. Hän saattaa menettää muistikuvansa tapahtuneesta, dissoioida itsensä henkisesti pois tilanteesta tai tuntee olevansa väkivallan teon aikana tapahtuman ulkopuolella. Uhrilla saattaa olla myös paniikinomaista ahdistusta. ("Traumatisoiva kokemus." Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=128> . 12.4.2015.)

Kognitiiviset oireet

Uhrin keskittymiskyky heikkenee ja tarkkaavaisuus tuottaa ongelmia. Uhrin toimintakyky muuttuu. Uhri saattaa lamaantua tai olla kiihtynyt tai yliaktiivinen. Väkivallan trauma heikentää myös uhrin työkykyä. ("Traumatisoiva kokemus." Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=128>.12.4.2015.)

Sosiaaliset oireet

Parisuhdeväkivallan kokijalla saattaa tulla muutoksia myös hänen ihmissuhteissaan. Omien tunteiden kontrolloimisen vaikeus aiheuttaa ongelmia myös sosiaalisissa suhteissa. Uhri saattaa alkaa vältellä väkivallan teosta muistuttavia ihmisiä, keskusteluja ja paikkoja. Uhrin luottamus muihin ihmisiin on järkkynyt. Koko uhrin maailmankuva saattaa muuttua, eikä uskoa tulevaisuudesta tai mistään hyvästä ole enää jäljellä. ("Traumatisoiva kokemus". Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=128>.12.4.2015.)

Fyysiset oireet

Parisuhdeväkivalta voi aiheuttaa uhrissa erilaisia fyysisiä oireita, joita ei heti osata välttämättä tunnistaa väkivallan uhrin oireiksi. Oireina voi olla terveyden yleistä heikkenemistä, unettomuutta, voimattomuutta, hengitysvaikeuksia, puristavaa tunnetta rinnassa, sydämen tykytystä, ruokahallittomuutta, vatsakipuja, erilaisia särkyjä ja kipuja. ("Traumatisoiva kokemus." Turvakodin www-sivusto. <[https://www.turvakoti.net/site/?lan= 1&page_id=128](https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=128)>. 12.4.2015.)

2.4 Yhteenveto

Naisen tekemä väkivalta ylipäänsä on vielä yhteiskunnassa tabu, johon pikkuhiljaa ollaan kuitenkin jo heräämässä. On olemassa jo tutkimuksia nuorten tyttöjen väkivaltaisuudesta (Gjerstad & Lesojeff, Levottomat tuhkimot, 2011) sekä äitien tekemästä väkivallasta lapsiaan kohtaan (Törrönen, Vaiettu naiseus, 2009). Kuitenkaan naisten tekemästä väkivallasta parisuhteessa löytyy yhä vain vähäinen määrä tutkittua tietoa.

Syvällä ovat edelleen ajatukset miehestä väkivallan tekijänä ja naisesta uhrina. Naisen väkivaltaisuus on edelleen voimakas tabu yhteiskunnassa. Nainen nähdään ensisijaisesti hoivan tuojana ja huolehtijana (Törrönen, 2009, 24), ja tähän yhtälöön on ihmisten vaikea yhdistää naisen väkivaltaisuutta toisia kohtaan.

3 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tutkija valitsi opinnäytetyön aiheekseen ”Naisen tekemä parisuhdeväkivalta” tehtyään aiheesta ensin seminaarityön ”Väkivalta hoitotyössä” –kurssilla. Kiinnostus aiheeseen heräsi ja tutkija halusi perehtyä vaikeaan aiheeseen tarkemmin. Tutkija lähetti internetin kautta yleisen haastattelupyynnön, johon liitti oman sähköpostiosoitteensa. Eräs mies otti yhteyttä tutkijaan, mutta ei halunut antaa haastattelua parisuhdeväkivaltakokemuksistaan, vaan toivoi voivansa kirjoittaa tutkijalle anonymisti elämäntarinansa. Tutkimuksen pohjana on siis erään miehen eli tiedonantajan kertomus, jossa hän kuvailee omaa elämäänsä nuoruudesta varhaiskeski-ikään ja kahta pitkää parisuhdettaan, joissa molemmissa nainen käytti väkivaltaa miestä kohtaan. Kertomus on miehen subjektiivinen kokemus tapahtuneista, jotka ovat vaikuttaneet häneen koko aikuisiän ajan.

3.1 Tutkimustehtävä ja tutkimuskysymykset

Tutkimustehtävänä on kuvailla miehen kertomus, millaista oli hänen elämänsä väkivaltaisessa parisuhteessa. Tutkimustehtävänä on myös kertoa tässä ilmiössä esiintulevat näkyvimmit väkivallan muodot.

Tutkimuskysymyksiä ovat: Minkälainen kokemus parisuhdeväkivalta on ollut miehen osalta? Miten parisuhdeväkivalta on vaikuttanut miehen elämään ja miten hän on selvinnyt elämässään eteenpäin? Onko mies hakenut ja saanut apua parisuhdeväkivaltaan?

3.2 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Tutkimuksen tarkoituksena on kertoa, miten mies koki parisuhdeväkivallan ja mitä merkitystä sillä oli hänen elämässään. Tutkimuksen tarkoituksena on pyrkiä löytämään vastaukset tutkimuskysymyksiin.

Tutkimuksen tavoitteena on lisätä yleistä tietoutta miesten väkivaltakokemuksista parisuhteessa uhrin näkökulmasta. Tavoitteena on myös arkipäiväistä naisen väkivaltaisuutta ja kykyä parisuhdeväkivaltaan, siinä missä mieskin kykenee samaan. Tavoitteena on pysäyttää lukijan huo-

mio ihmiseen, joka sukupuolestaan huolimatta pystyy olemaan väkivaltainen kumppaniaan kohtaan.

Pitkän aikavälin hyöty tutkimuksesta on kirjallinen tutkimuksen loppuraportti, joka tullaan julkaisemaan internetissä. Sitä kautta tutkimuksesta hyötyvät aiheesta jatkotutkimusta tekevät henkilöt. Tutkijalle itselleen tutkimuksen antama hyöty on sekä välitön että pitkäaikainen. Tutkittavaan ilmiöön perehtyessään tutkija kerryttää omaa ammatillista tietopohjaansa sekä ammatillista oppimistaan. Tulevassa ammatissaan psykiatrisena sairaanhoitajana tutkija tulee hyötymään aiheeseen perehtymisestä ja voi käyttää tulevaisuudessa psykiatrisessa hoitotyössä tämän aihealueen osaamistaan ammatillisesti hyödykseen.

3.3 Tutkimusmetodologia ja tutkimusmenetelmä

Tutkittavassa ilmiössä –naisen tekemä väkivalta parisuhteessa- käytetään laadullista eli kvalitatiivista tutkimusta. Sen lähtökohtana on todellisen elämän kuvaaminen. Tutkittavaa kohdetta pyritään tutkimaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa on tarkoitus löytää tai paljastaa tosiasioita, ei niinkään kertoa jo olemassa olevia väittämiä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 161.)

Opinnäytetyö on narratiivinen tapaustutkimus. Koska kyseessä on ihmisen oma kertomus elämästään, voidaan narratiivisella lähestymistavalla antaa tutkittavalle mahdollisuus vapaasti kertoa omasta elämästään ja oman elämänsä merkityksellisistä tapahtumista. Tällöin tiedonantajalle jää vapaus, mitä hän pitää tärkeänä ja mitä hän ei halua kertoa. Tutkija ei siis ohjaa aineiston sisältöä. (Hirsjärvi ym 2009, 218-219.)

Tutkimuksen ihmiskäsitys on holistinen ja kristillinen. Ihminen on Jumalan luoma, transsendentaalinen olento. Hänen itsensä ulkopuolellaan ovat alkuperä, selitys ja päämäärä, ja siksi ihminen ei voi määritellä ija selittää itseään tyhjentävästi. Ihminen on ajatteleva, tunteva ja toimiva olento, jolla on oma tahto ja kyky tehdä valintoja sekä omatunto ja moraalinen vastuu omaista valinnoistaan. (Flinck 2006, 32.)

Narratiivisessa tutkimusmenetelmässä on tärkeää ymmärtää yksilön ainutlaatuista näkökulmaa tutkittavaan ilmiöön. Narratiivisessa tutkimuksessa painotetaan yksilön oman kokemuksen ym-

märtämistä ja kuvaamista. Tätä pidetään narratiivisuudessa tavoiteltavampana kuin esimerkiksi tarkastaa joidenkin asioiden todenperäisyyttä muiden lähteiden avulla. (Perttula & Latomaa 2009, 196-198.)

Tutkimusmenetelmänä tässä opinnäytetyössä käytetään yksityisen dokumentin eli subjektiivisen elämäkerran käyttöä. (Hirsjärvi ym. 2009, 218-219.) Toisena vaihtoehtona narratiivisessa tapaututkimuksessa olisi ollut narratiivinen haastattelu, mistä luovuttiin miehen pyynnöstä. Mies halusi turvata näin oman anonymiteettinsa. Hän kirjoitti itse oman elämäkertansa, mistä tutkija teki induktiivisen eli aineistolähtöisen analyysin.

3.4 Tutkimusaineisto ja tutkimuksen aineistoanalyysi

Tämän opinnäytetyön sisällönanalyysissa on kyse induktiivisesta eli aineistolähtöisestä analyysistä. Tällöin tutkimusaineistosta pyritään luomaan teoreettinen ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Aineistolähtöisessä analyysissä aineiston analyysiyksiköt valitaan tutkimuksen tarkoituksen ja tehtävänasettelun mukaisesti. Tärkeä huomio tässä on, että analyysiyksiköt eivät ole etukäteen harkittuja tai sovittuja. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 95.)

Sisällönanalyysissa on hyvä pitää seuraavat kohdat tarkasti mielessä:

- 1) tehdä vahva päätös siitä, mikä aineistossa kiinnostaa,
- 2) käydä aineisto läpi ja erotella kiinnostuksen aiheet,
- 3) jättää kaikki muu pois tutkimuksesta,
- 4) kerätä erotellut kiinnostuksen aiheet yhteen ja erotella ne muusta aineistosta,
- 5) luokitella aineisto ja
- 6) kirjoittaa yhteenveto. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 92.)

Tämän opinnäytetyön induktiivisessa eli aineistolähtöisessä analyysissä tutkija luki ensin koko tiedonantajan kirjoittaman elämäntarinan muutama kertaan läpi. Sen jälkeen tutkija erotteli eri aihealueet toisistaan ja teki päätöksen tärkeimmistä aiheista. Tämän tutkimusaineiston tärkeimmiksi aiheiksi nousivat henkinen väkivalta, fyysinen väkivalta, laiminlyöminen ja vainoaminen. Kyseisiä parisuhdeväkivallan muotoja esiintyi molemmissa tiedonantajan parisuhteissa. Lopulta tutkija vielä luokitteli pääaiheiden alaotsikot ja aloitti loppuraportin kirjoittamisen.

3.5 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa tulee huomioida se, että tutkimusta arvioidaan kokonaisuutena, jolloin tutkimuksen koherenssi eli sisäinen johdonmukaisuus on tärkeintä:

- 1) Tutkimuksen kohde ja tarkoitus eli mitä ollaan tutkimassa ja miksi.
- 2) Tutkijan oma sitoutuminen tutkimukseen.
- 3) Miten aineiston keruu on tapahtunut ja millä tekniikalla.
- 4) Millä perusteella tutkittavat valittiin ja heidän anonymiteettinsa suojaaminen.
- 5) Tutkijan ja tutkittavien välinen suhde. Muuttivatko tutkittavat kommenttejaan nähtyään tutkimuksen tulokset.
- 6) Tutkimuksen kesto.
- 7) Aineiston analyysi eli miten se tehtiin ja millaisiin tuloksiin ja johtopäätöksiin päästiin.
- 8) Tutkimuksen raportointi eli miten aineisto on koottu ja analysoitu.

Tutkimuksen tulee sisältää riittävästi tietoa, jotta lukijat voivat arvioida tutkimuksen tuloksia. Tutkimuksen raportin tehtävänä on antaa tutkitusta ilmiötä ja tutkimusprosessista selkeä kuvaus lukijoille. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 140-141.)

Ihmisiin kohdistuvan tutkimuksen eettisen perustan muodostavat ihmisoikeudet. Tutkittavan suojaan kuuluu, että tutkija selvittää tutkittavalle tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja mahdolliset riskit. Tutkittava antaa tutkijalle vapaaehtoisen suostumuksen tutkimukseen ja tutkijan on selvitettävä tutkittavalle, mistä tutkimuksessa on kyse. Tutkittavien hyvinvointi on asetettava kaiken edelle tutkimusta tehtäessä. Tutkimustietojen on oltava luottamuksellisia ja tutkittavien nimettömyys on taattava. Tutkittavan anonymiteetti toteutuu, kun tutkittavan ikää, kotipaikkakuntaa tai muita henkilökohtaisia, tunnistettavia asioita ei tuoda tutkimuksessa esille. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 131.) Tämän tutkimuksen eettisyys korostuu siinä, että tiedonantaja on anonymisti kirjoittanut tutkijalle elämäntarinansa. Tutkimuksen loppuraportissa ei käy missään vaiheessa ilmi tiedonantajasta mitään tunnistettavaa tietoa, esim. asuinpaikkakuntaa, tiedonantajan tarkkaa ikää tai muuta vastavaa tunnistettavaa henkilökohtaista tietoa.

Tämän narratiivisen tapaustutkimuksen luotettavuutta lisää, että tutkija ei ole ohjannut aineiston sisältöä, vaan tiedonantaja on itse valinnut aineiston laajuuden: mitä haluaa kertoa elämästään ja

mitä mahdollisesti jättänyt kertomatta. Narratiiviseen tapaustutkimukseen kuuluu yksilön oman kokemuksen ymmärtäminen ja kuvaaminen. Tässä tutkimuksessa tiedonantajan "äänelle" on haluttu antaa mahdollisimman paljon tilaa käyttämällä runsaasti suoria lainauksia tiedonantajan kertomuksesta. Luotettavuutta lisää myös tiedonantajan "äänen" ollessa koko ajan kuultavissa tutkijan tulkinnan oheessa. Kun tutkimustulosten tueksi voidaan esittää riittävän paljon havaintoja, voi lukija arvioida tutkimuksen luotettavuutta ja tehdä myös omia tulkintoja tutkittavasta ilmiöstä.

4 TUTKIMUKSIA JA KIRJALLISUUTTA NAISEN TEKEMÄSTÄ PARISUHDEVÄKIVALLASTA

Naisen tekemän parisuhdeväkivallan –ilmön tutkimista aloitettaessani törmäsin aineiston ja aikaisempien tutkimusten niukkuuteen. Parisuhdeväkivallasta löytyy tutkittua tietoa paljonkin, kun tekijänä on mies ja uhrina nainen. Naisesta väkivallan tekijänä on kirjoitettu huomattavasti vähemmän. Sukupuolineutraali tutkimusote ilmiöstä ei aina toteudu edes tämän vuosituhannen puolella kirjoitetuissa teoksissa. Tämän tutkimuksen lähdeaineiston rajasin käsittämään 2000-luvulla kirjoitettuja teoksia.

4.1 Husso, 2003: Parisuhdeväkivalta

Husson (2003) kirjoittaman 'Parisuhdeväkivalta' -kirjan takakannen teksti alkaa näin: *"Mikä pitää väkivallan kohteena olevia naisia parisuhteessa?"* Heti kirjan alkumetreillä Husso kirjoittaa:

Vaikka väkivaltaa ei ole aiemmin haluttu käsitellä sukupuolittuneena ongelmana, käytännön kokemukset ja tilastot kertovat, että väkivalta on sukupuolikysymys jo taustamuuttujatasolla. Myös Suomessa oma koti on väkivalta- ja henkirikosten suhteen naisille kaikkein vaarallisin ja miehille kaikkein turvallisin paikka. Tietoon tulevista kotona tapahtuvista pahoinpitelyistä noin 90% kohdistuu naiseen ja noin 90%:ssa tapauksista väkivallan tekijänä on mies. (Husso 2003, 16.)

Husso tutki parisuhdeväkivaltaa yleisellä tasolla, mutta leimasi kirjansa heti takakannen ensi lauseessa. Husson teoksessa parisuhdeväkivaltaa ei nähdä sukupuolineutraalina ilmiönä.

4.2 Flinck, 2006: Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana

Flinck (2006) teki väitöskirjansa ja tutkimuksensa sekä naisen että miehen tekemästä ja kokemasta parisuhdeväkivallasta. Tutkimuksessa käsiteltiin yhtä lailla niin naista kuin miestäkin väkivallan tekijänä läpi koko väitöskirjan.

Väkivaltaan liittyy sukupuolten symmetriää ja epäsymmetriää. Parisuhdeväkivallan symmetrisyydestä puhuminen ei tarkoita syyllistämistä, vastuuvapauden ohittamista tai väkivallan neutralointia. Se tarkoittaa parisuhde- ja väkivaltatyössä naisen ja miehen kokeuksellisen väkivallan ja myös sellaisen väkivallan huomioon ottamista, joka ei näy väki-

valtatilastoissa, tai jota ei ole kriminalisoitu. Sukupuolisuudesta ei saa tehdä stereotyyppistä ja yksinkertaistettua vastakohta-asettelua. Väkivaltaa ei tulisi kategorisoida ja tarkastella vain äärimmäisen vakavan väkivallan näkökulmasta. Väkivallan erilaiset ilmenymät, kontekstit sekä miehen ja naisen subjektiiviset kokemukset tulisi ottaa huomioon ja kehittää niihin soveltuvia, sukupuolisensitiivisiä ja parisuhteen vuorovaikutuksen huomioon ottavia lähestymistapoja. (Flinck 2006, 121-122.)

4.3 Reenkola, 2008: Nainen ja viha

Elina Reenkola (2008) kirjassaan 'Nainen ja viha – aggressio voimavaraksi' kirjoittaa lyhyesti naisen tekemästä parisuhdeväkivallasta:

Väkivaltarikosten ohella naiset käyttävät väkivaltaa perheessä. Naiset lyövät miestänsä, mutta miehet häpeävät vaimon väkivaltaa eivätkä kerro siitä, samoin lapset vaikenevat äidin väkivaltaisuudesta. Tämä on näkymätöntä väkivaltaa, jota on vaikea saada tilastoihin. (Reenkola 2008, 68.)

Reenkola jatkaa aiheesta vielä sivun verran kertoen fiktiivistä tarinaa Karitasta. Oteesta Karitan tarinasta käy ilmi yhdenlainen teoria naisen väkivaltaisuudesta. Tämän enempää 215-sivuisessa kirjassa v. 2008 ei käsitellä naisen tekemää parisuhdeväkivaltaa.

Hän joutui olemaan vahva ja itsenäinen jo pienessä, vanhemmilta oli turha kaivata huolenpitoa. Lapsen luonnollisille avuttomuuden tunteille ja hoivan kaipuille hän ei ollut saanut tilaa eikä kunnioitusta lapsuudessaan. Hänestä kasvoi ulkoisesti pärjäävä aggressiivinen kovi, jonka sisimmässä kyti sietämätön kaipaus huolenpitoon ja omistautumiseen. Lapsenomaiset kaipaukset hellyydestä ja hoivasta olivat Karitalle jääneet sisäiseksi uhkaksi, hänellä ei ollut sanoja eikä mielikuvia niiden käsittelylle. Ne lähtivät voimistuessaan liikkeelle hallitsemattomina väkivallan tekoina rakastettua kohtaan. (Reenkola 2008, 71.)

4.4 Törrönen, 2009: Vaiettu naiseus

Ensi- ja turvakotien liitto aloitti v. 2004 'Vaiettu naiseus' –projektin. Äitien lapsiin kohdistama väkivalta oli jo tullut tutuksi käytännön työssä ja Jussi-työn sekä Miesten kriisikeskuksen kokemukset kertoivat myös yksiselitteisesti miestenkin joutuvan naisten rajun väkivallan kohteeksi. (Törrönen 2008, 10.)

Naista lyödään, mutta myös nainen lyö. Osa väkivaltakeskustelua on kamppailua tämän tosiasian nostamisen puolesta. Naisiin kohdistuvan väkivallan feministisessä puheessa on ollut sisäänrakennettuna erikoinen asetelma. Eniten medianäkyvyyttä, kampanjoita ja tutkimusresursseja on kohdennettu siihen ajatukselliseen ja tutkimukselliseen lähtökoh-

taan, että naiseen kohdistuva väkivalta tarkoittaisi samaa kuin että nainen ei voi olla itse väkivaltainen. Hyvä ja paha on roolitettu tässä diskurssissa tiukasti. (Törrönen 2008, 28.)

'Vaiettu naiseus' -kirjassa otettiin myös esille henkisen väkivallan tunnistamisen haasteellisuus. Tekijä väheksyy helposti väkivallan tekojaan tai kieltää edes niitä tehneensä.

Lyönnit, potkut, tavaroiden heittäminen ja rikkomiset ovat konkreettisia tekoja. Ne voi nähdä ja olla varma siitä, että näki, vaikka tekijä ne kieltäisikin. Henkisen väkivallan tajuaminen voi olla joskus haasteellista. Se hämmentää sen kohteeksi joutunutta ja tapahtuman todistajaa. Tekijän on helppo väheksyä ja kieltää toimintansa. (Törrönen 2008, 125.)

Henkinen väkivalta on hyvin monenlaista. Se on aina toisen ihmisen oman todellisuuden huomioimattomuutta ja hänen rajojensa rikkomista. Se voi olla halveksuntaa, mitätöimistä, vainoharhaista jahtaamista, perusteetonta mustasukkaisuutta, mykkäkoulua ja murjottamista. (Törrönen 2008, 126.)

5 TAPAUSTUTKIMUKSESSA ESILLE TULLEET PARISUHDEVÄKIVALLAN MUODOT

Tapaustutkimuksen tiedonantaja oli keski-ikäinen, suomalainen mies, jolla oli takana kaksi pitkää (vuosia kestänyttä) hetero-parisuhdetta. Molemmissa parisuhteissa mies oli kokenut parisuhdeväkivaltaa kumppaninsa puolelta.

Mies kertoi, että molempia hänen kumppaneitaan yhdisti runsas alkoholin käyttö. Miehen kertoman mukaan hän itse ei ollut väkivaltainen kumppaneilleen. Mies kertoo itsepuolustukseksi joskus joutuneensa pitämään kumppanin käsistä kiinni, kun tämä kävi Miehen päälle. Henkinen väkivalta liittyi arkeen kummankin kumppanin kanssa ja parisuhdeväkivalta muuttui viikonloppujen runsaan alkoholin käytön myötä usein myös fyysiseksi väkivallaksi.

Tutkimuksen loppuraportin lukemisen helpottamiseksi nimitän tiedonantajani Mieheksi ja hänen kahta kumppaniaan Nainen1:ksi ja Nainen2:ksi.

5.1 Henkinen väkivalta

Usein väkivallasta puhuttaessa ajatellaan väkivallan olevan sama kuin fyysinen väkivalta. Se on kuitenkin vain yksi väkivallan muodoista. ("Mikä on väkivaltaa?" Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=12>. 12.4.2015.) Tarkoituksella aloitan tämän tutkimuksen sisällön analysoinnin henkisestä väkivallasta. Harvassa lienevät naiset, jotka eivät koskaan ole huutaneet kumppanilleen. Niin kauan kuin riitatilanteet ovat tasapuolisia, eikä tarkoituksena ole loukata tai alistaa toista, niin maailma ei varmasti järky joskus tapahtuvasta äänen korotuksesta. Asiat riitelevät keskenään, eivät ihmiset. Siinä on hieno ydinajatus riitelemiselle. Kun toista ei pyritä henkilökohtaisesti loukkaamaan, ovat riitatilanteet reiluja molemmin puolin. Mutta, kun on kyse jatkuvasta huutamisesta ja loputtomasta nalkuttamisesta tai kumppanin solvaamisesta, nöyryyttämisestä, nolaamisesta, mitätöinnistä, halveksimisesta, aiheettomasta mustasukkaisuudesta, niin puhutaan jo henkisestä väkivallasta.

Huutaminen, nalkuttaminen

Mies kuvailee kertomuksessaan, miten huutamisesta ja nalkuttamisesta oli tullut jokapäiväistä henkistä piinaa hänen elämässään.

*“Nainen2:n kanssa huutaminen ja nalkuttaminen oli suhteen lopussa lähes jokapäiväistä. Se oli yhtä helvettiä. Vaikka sanoin, että joo, tehdään niin kuin sä sanot, ni se sättiminen ja nalkuttaminen ei vaan loppunut. Nainen2 oli ihan kuin jossain ‘tilassa’. Se saattoi huu-
taa ja nalkuttaa tuntikausia. Sitä alkoi jo etukäteen myötäillä häntä ja ennakoida tilanteita, ettei vaan tilanne räjähtäisi. Kotona sai olla koko ajan varpaillaan. Pahimmillaan se piina-
si mua kännissä yökaudet, eikä antanut mun nukkua.”*

“Joskus aattelin, kun työkaverit puhuivat vaimojensa nalkuttamisesta, että te ette kyllä tiedä mitään, mitä se pahimmillaan voi olla. Tuntikausien räksytystä ja piinaa.”

Solvaaminen, mitätöinti, halveksiminen

Kotityöt ja niiden tekeminen tai tekemättä jättäminen sekä millä aikataululla ja kenen tahdosta kotityöt tehtäisiin, oli Miehen ja Nainen2:n oleellisimpia kiistanaiheita. Miehen kuvauksesta näkyy, että hän teki myös osansa kodin yhteisistä töistä, mutta Nainen2:lle mikään ei näyttänyt riittävän. Kotityöt olivat Miehen kertoman mukaan myös lastenhoidon lisäksi Nainen2:n käyttämä vallanväline heidän parisuhteessaan. Myös Nainen1:n osalta Mies koki epäkunnioitusta ja mitätöintiä.

*“Nainen2 myös mitätöi mua ja tykkäsi verrata edellisiin kumppanienihin. ‘Kun sä olet to-
lanen paska ja laiska.’ Vaikka miten paljon olis tehnyt, niin aina oli liian vähän hänen mie-
lestään tehnyt. Vaikka osallistuin kyllä kaikkiin kotitöihin ja lastenhoitoon ihan yhtälailla
hänen kanssaan.”...“Semmosessa tilanteessa, jos vaikka rahat loppui tilapäisesti (vaikka
hän kyllä eli itse aivan siivellä), niin Nainen2 kyllä halveksi, että ‘Sä et oot mies, etkä mi-
kään, ku et pysty perhettäs elättämään’.”*

*“Mun ajatuksia ja ideoita ei kunnioitettu, niitä aina vähäteltiin ja mitätöitiin. Mikään ei kel-
vannut Nainen1:lle. Minkäänlaista kunnioitusta en saanut häneltä.”*

Nöyryyttäminen, nolaaminen

Nainen1:n toimintaa muiden miesten kanssa Miehen nenän edessä voisi osaltaan selittää nuorel-
la iällä ja satunnaisilla kerroilla. Miehen kertomasta käy kuitenkin ilmi, että Vaimo1 nolasi ja nöy-
ryytti Miestä useasti flirttaillemalla Miehen edessä muiden miesten kanssa sekä petti myös toistu-
vasti Miestä.

*“Kyllähän se mun solvaaminen Nainen1:n osalta saatto tapahtua ihan mun kavereiden
läsnäollessakin. Se julkinen nolaaminen oli nöyryyttävää. Nainen1 flirttaili myös mun ne-
nän edessä mun kavereiden/tuttujen kanssa. Se saatto haluta jutella kahden kesken jon-*

kun mun tutun kanssa. Se lähti aina jonkun miehen kanssa jonnekin "juttulemaan". Eikä ne jutteluiden sisällöt koskaan auenneet mulle."

Nainen2:n suhteen Mies kuvailee hänen olleen koko ajan varpaillaan siitä, koska taas alkaa hänen julkinen nolaaminen. Nainen2:n toiminta näyttää olleen epärationaalista ja impulsiivista. Ilmeisesti alkoholi on näissäkin tilanteissa näytellyt suurta osaa.

"Nainen2 harrasti myös julkista nolaamista, jos asiat eivät menneet hänen mielensä mukaan. Koko ajan oli se uhka päällä, että kohta se aloittaa sen nolaamisen ja nöyryyttämisen muitten edessä ja on valmis viemään sen aivan loppuun saakka. Ei mitään rajaa ollut hänen tempuissaan, vaikka muita ihmisiä oli läsnä."

Nolaaminen, kontrolointi

Nainen2:llä oli myös Miehen mukaan luja tahto kontrolloida Miehen vapaa-ajan käyttöä sekä kaiveri-suhteita. Miehen kertomasta välittyy sellainen kuva, kuin Nainen2 olisi ollut jatkuvaa huomiota Mieheltä vailla. Aivan kuin rangaistuksenomaisesti Nainen2 olisi sitten nolanut Miestä, jollei heti saanut haluamaansa huomiota.

"Kotona jos olin puhelimesta kaverin kanssa, niin Nainen2 tuli aina viereen vaatimaan puhelun lopettamisesta ja että just silloin olis pitänyt vaikka tiskikone tyhjentää. Se ei antanut mulle hetkeäkään omaa rauhaa. Ja sitten jos en heti tullut, niin sitten se korotti ääntään, niin että kaverini varmasti kuuli sen. Se oli sellasta nolaamista kaverin kuullen ja se on miehelle kova paikka."

"Nainen2:n oli aina myös ihan pakko soittaa mun ruokatunnin aikana, kun se kerran tiesi, että olen silloin ison työporukan kanssa syömässä. Ei hänellä ollut mitään oikeaa asiaa, vaan teki ihan tikusta asiaa. Se alkoi aina säksättää siihen puhelimeen, ja teki sen tilanteen mulle tosi hankalaksi, koska kaikki ympärillä istuvat työkaverit huomasivat heti, että tää on nyt vähän erilainen puhelu. Lopulta "unohdin" aina puhelimen autoon, koska se oli mulle helpompaa. Asiaa niissä puheluissa ei ollut, kun vaan halusi kontrolloida mun menemisiä ja tekemisiä työaikanaikin."

Eristäminen, kontrolointi

Eristäminen on tyypillistä mm. narsististen persoonallisuushäiriöiden omaavien henkilöiden toimintaa. Narsisti ei kestä yksinäisyyttä. Hän kokee, että kumppani on olemassa vain häntä ja hänen tarpeitaan varten. Pikkuhiljaa narsisti saa kumppaninsa katkaisemaan välit perheeseen, sukulaisiin ja lopulta uhri huomaa olevansa ilman ulkopuolisten kontakteja, olemassa vain narsistia varten. ("Parisuhteen ansat". Epshp:n www-sivusto. < http://www.epshp.fi/kersanet/vanhemmuus/pulmat_ja_kriisit/perhevakivalta/vakivallan_syyt/narsismi/parisuhde/ansat>. 12.4.2015)

Nainen1:n toiminnassa oli äärimmäisyyksiin vietyä kontrolointia sekä eristämistä hänen omien tarpeiden mukaan tietyistä ihmisistä, joiden kanssa Nainen1 oli itse riitautunut.

“Nainen1 jos riitaantui vaikka jonkun mun kaverin kanssa, niin minäkään en saanut olla hänen kanssa tekemisissä. Usein tää riitaantuminen johtui siitä, että joku mun kavereista arvosteli häntä siitä, miten hän kohteli minua. Kerrankin yks mun kaveri tuli talvipakkasilla meidän parvekkeen alle ja Nainen1 kielsi mua menemästä sinne parvekkeelle puhumaan tän kaverin kanssa. Mä menin vähissä vaatteissa kuitenkin sinne parvekkeelle vaihtamaan pari sanaa tän kaverin kanssa, niin Nainen1 veti parvekkeen oven lukkoon, eikä päästänyt mua sieltä parvekkeelta ainakaan varttiin pois. Siellä mä seisoin pakkasessa T-paita päällä.”

Nainen2:n tekemä eristäminen ja kontrolointi oli myös jatkuvaa, jokapäiväistä ja hyvin pitkälle vietyä (muutto kauas). Tässä kohtaa herää kysymys, miksi Mies antoi esim. kyseisen muuton tapahtua. Oletettavasti Mies on ollut tuolloin iältään vielä suht’ nuori. Voisiko se selittää kokemattomuutta huomata Nainen2:n todellinen tarve muuton taustalta.

“Nainen2 halusi heti puolen vuoden jälkeen muuttaa monen sadan kilsan päähän pois mun lapsen luota. Me asuttiin koko meidän suhteen ajan kaukana mun lapsesta, perheestä ja nuoruuden kavereista. Ja aina kotipaikkakunnalle tullessa mun sukulaisten luona käyminen oli niin vaikeeta, että loma-ajat vietettiin aina hänen sukulaisten kanssa. Näkiköhän Nainen2 yli 10vuoden suhteen aikana mun vanhempia ehkä pari kertaa. Ja minä pystyin niiden lomareissujen aikana käymään ehkä muutaman tunnin ajan vaan mun vanhempien luona.”

“Nainen2:n mielestä olin kuulemma aina tietokoneella, vaikka tosiasiansa en ollut kuin alle tunnin päivässä. Se kävi monesti repimässä multa läppärin käsistä pois ja vei sen jonnekin piiloon. Aina muka sillä hetkellä oli jotain kotitöitä, mitä olis pitänyt tehdä, vaikka kyllä tein paljon kotitöitä ja niiden jälkeen vasta menin koneelle.”

Mustasukkaisuus, kontrolointi

Mies kirjoittaa, kuinka ensimmäisessä liitossa ei ollut kumppanin puolelta mustasukkaisuutta, mutta toisessa liitossa mustasukkaisuus kietoutui tiukkaan kontrolliin Miehen pitämiseksi aisoissa. Mies itse kertoo, ettei hän ole koskaan kumpaakaan kumppaniaan pettänyt, joten ns. ‘aihetta’ olla mustasukkainen ei Nainen2:lla olisi pitänyt edes olla. Mustasukkaisuuden ja kontroloinnin juuret lienevät olleet paljon syvemmällä Nainen2:n sisäisessä maailmassa.

“Vaikka Nainen1 aivan avoimesti petti mua, niin hän ei kyllä ollut itse yhtään mustasukkainen. En kyllä antanut siihen mitään aihettakaan. Sain mennä ja tulla aika vapaasti.”

“Nainen2 ei päästänyt mua mihinkään työpaikan juhliin, minne se ei itekään päässyt mukaan. Ei mihinkään miesten reissuihin päästänyt, vaikka en ikinä häntä pettänyt. Silloin-

kin kun tein reissuhommia ja olin parikin viikkoa työreissussa, niin Nainen2 ei antanut mulle edes farkkuja mukaan matkaan. Olisin kuulemma lähtenyt baariin. Tuulihousuissa ja verkkareissa sain lähteä. Mitähän sekin ite teki sinä aikana, kun olin työreissuissa pois kotoa. Baareissa kävi ainakin.”

Puhumattomuus, mykkäkoulu

Mies kertoo, että ensimmäisen kumppanin kanssa riidat hoidettiin mykkäkoululla. Kumpikaan Miehen kumppaneista ei kirjoituksen mukaan osannut selvittää asioita riitojen jälkeen. Puhumattomuus on myös yksi vallan ja kontrollin väline parisuhdeväkivallassa.

“Nainen1 riitatilanteissa saatto pitää parikin päivää mykkäkoulua.”

“Nainen2 ei mykkäkoulua harrastanut, mutta ei kyllä osanut puhua jälkikäteen omista tekemisistään riitojen aikana.”

Uhkaileminen, kiristäminen

Miehen kertomuksessa tulee esille hyvinkin vakavia uhkailujen ja kiristämisen aiheita. Uhkailua lapsen huoltajuuden menettämällä tai tapaamisten estämisellä sanotaan lapsen käyttämiseksi väkivallan välineenä (“Valta ja kontrolli.” Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=174>. 12.4.2015.)

“Nainen1 uhkasi eron tullessa muuttavansa yhteisen lapsemme kanssa Ruotsiin.”

“Nainen1 kiristi multa eron jälkeen asianajaan kanssa yksinhuoltajuuden. Mä oli silloin nuori ja työtön, enkä osanut muuta kuin allekirjoittaa ne paperit. Samalla Nainen2 myös toiselta suunnalta painosti mua pistämään nimen siihen huoltajuuspaperiin. Ei mulla ollut silloin resursseja lähteä taistelemaan siitä lapsen huoltajuudesta.”

“Nainen2 uhkasi tehdä mun lapselle (edellisestä liitosta) jotain, jos lapsi tulisi käymään hänelle ei-sopivana aikana. ‘Jos se huoran penikka tulee tänne, niin mä teen sen viikonlopusta yhtä helvettiä.’ Nainen2 myös uhkasi tapaamisten aikana lähteä hotelliin yöksi ja käänsi sen asian niin, että minä olisin häätänyt hänet omasta kodistaan pois.”

“Sitten kun ero alkoi tulla joskus riitatilanteissa puheeksi, uhkasi Nainen2, että en saa nähdä yhteistä lastamme enää ikinä ja hän tulee lypsämään multa niin isot elatusmaksut kuin vaan saa.”

Tämä seuraava esimerkki täyttää jo tappouhkauksen kriteerit. Mies kertookin tarinassaan, että tämä tilanne sai hänet (myös) avaamaan silmänsä, missä tilassa hänen parisuhteensa oli.

“Kerran kännissä Nainen2 myös uhkasi mun lapsen myrkyttämällä. Sen äänitin. Silloin ajattelin, että toi on täyshullu. Se alkoi olla ensimmäisiä asioita, jotka alkoivat avata silmiä, että tästä suhteesta täytyy päästä eroon.”

5.2 Fyysinen väkivalta

Fyysinen väkivalta on ns. 'perinteinen' väkivallan muoto. Kun puhutaan väkivallasta, ensimmäiseksi yleensä mieleen nousee fyysinen väkivalta. Kun puhutaan parisuhdeväkivallasta, helposti oletetaan tekijän olevan mies ja uhrin nainen.

Vaiettu naiseus -projektin tuloksista on nähtävissä, että naisten ja miesten väkivaltaisessa käyttäytymisessä parisuhteessa ei ole eroa. Vaiettu naiseus -projektin naisiasiakkaat ovat tuoneet esille saman asian, mitä jo miesten tekemästä parisuhdeväkivallasta tiedetään: väkivalta raaistuu ajan myötä sekä rima väkivallan käyttämiseen alenee, mitä enemmän sitä käytetään keinona selviytyä parisuhteen ongelmista. (Törrönen, 2009, 31.)

Lyöminen ja potkiminen lienevät yleisimmät parisuhdeväkivallan muodot. Perinteisesti ajatellaan, että miehet ovat fyysisesti naisia vahvempia. Näin ollen oletusarvona on, että mies kyllä pärjää naisen kanssa. Tästä ikävänä esimerkkinä muutaman vuoden takainen hätäkeskuspuhelu, jossa mies yritti saada apua parisuhdeväkivaltatilanteesta. Hätäkeskuksen päivystäjä kysyi mieheltä, että 'Otatko pataa naiselta?' sekä 'Etkö pysty puolustautumaan, miten iso olet ja miten iso vaimo on?' (Tapaninen, 2010, 15-16).

Lyöminen ja potkiminen

Ennen vanhaan pojat kasvatettiin siten, että naisia ei lyödä. Tämä arvokas ajatus seuraa vielä monen keski-ikäisen ja vanhemman miehen mielessä. Naisen lyömättömyys on usein kunnia-asia miehille. Puolustautuminen ja käsistä kiinnipitäminen väkivaltatilanteissa kääntyy usein miesten tappioksi, kuten Miehenkin kertomuksesta voi lukea.

“Kun Nainen2 sai sellasen silmittömän raivokohtauksen ja löi hän minua, kunnes otin häntä käsistä kiinni. Silloin alkoi sitten potkiminen.”

“Nainen1 kävi taas kerran minun päälle. Oltiin molemmat silloin humalassa. Otin sitä käsistä kiinni ja koitin rauhoittaa häntä, niin Nainen1 otti ja soittikin poliisille, että täällä mies hakkaa häntä. Silloin lähdin pois kotoa, koska poliisit eivät olis kuitenkaan uskoneet mua. Ainahan se (oletus) on lähtökohtaisesti niin, että mies hakkaa naista.”

Teräseen tai muun lyömäaseen käyttö

Nainen1:n käyttämä väkivalta on ollut äärimmäisen julmaa ja törkeää väkivaltaa Miestä kohtaan. Nainen1 olisi saanut monistakin tekemisistään syytteet, jopa taponyrityssyytteitä, jos Mies olisi

vienyt aikanaan asioita eteenpäin. Näin hän ei kuitenkaan tehnyt. Mies kertoo, että hänellä on joitakin arpia muistoina kyseisistä puukkojuoksuista.

“Nainen1 juoksi jossain riitatilanteessa mun perässä kotona leipäveitsen kanssa. Menin makuuhuoneeseen ja pidin kaksin käsin ovesta kiinni. Nainen1 löi leipäveitsen oven läpi, niin että se terä meinasi osua mun kämmeneen. Toisella kertaa Nainen1 jahtasi mua leipäveitsellä ja mä pääsin sitä vessaan karkuun. Silloin se löi useamman kerran veitsellä vessan oven läpi aivan sekopäisenä. Ja kerran, kun olin jo sängyssä menossa nukkumaan, se tuli makuuhuoneeseen raivona ja löi mua peiton läpi reiteen. Siihen tuli tikattava haava. Olis kait tuosta saanut taponyrityksestä syytteen, jos olis jutun nostanut. Kaikkila kerroilla se oli kännissä.”

“Jossain naljailutilanteessa sanoin Nainen1:lle vastaan, niin se tuli ja löi mua metallisella imurin putkella selkään. Kunnan mustelmat jäi.”

Esineellä kohti heittäminen

Esineellä kohti heittäminen voi täyttää jo lievän pahoinpitelyn kriteerit (“Rikoslain 21 luku, pahoinpitelyt”. Turvakodin www-sivusto. < https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=188>.12.4.2015.) Mies kuvaa, miten Nainen2 raivostuessaan heitti häntä kohti ihan millä tahansa käteen osuvalla. Tilanteita tapahtui Miehen kertoman mukaan humalassa ja selvinpäin.

“Nainen2:lla oli tapana heittää tavaroilla kohti, mitä nyt käsiin sai. Vaikka astioilla, lasilla tai jollain kovalla.”

Raapiminen, repiminen

Raapiminen ja repiminen ovat myös fyysisen väkivallan muotoja. Mies kertoo, miten hän on joutunut peittelemään verinaarmuja kasvoissaan ja ilmeisemminkin kokenut häpeää väkivallan näkymisestä ulkopuolisille.

“Nainen2 harrasti myös raapimista. Monesti se kävi päälle ja raapi kasvoja. Teki mulle näkyviä naarmuja. Talvella vedin pipoa alas, että naarmut kasvoissa ei olis näkynyt. Töissäkin joskus kyselivät, mistä noi naarmut naamassa on tullut.”

“Nainen2 repi myös vaatteista. Useampikin paita on mennyt roskiin. Se kävi päälle silmitömän raivon vallassa ja repi mua vaatteista.”

Kodin tai henkilökohtaisten tavaroiden rikkominen tai tärvely

Näissä alla olevissa esimerkeissä tulee ilmi molempien Naisten halu tärvellä tai rikkoa jotain Miehelle tärkeää tai arvokasta omaisuutta. Kummankin Naisen toiminnassa tulee esille voimakas impulsiivisuus.

“Mulla oli yks takki, josta tykkäsin, niin Vaimo1 oli puukolla repinyt sen vihapäissään palasiksi, kun en ite ollut kotona.”

“Kun olin muuttanut yhteisestä kodista pois, Vaimo2 oli tyhjentänyt maalia uuden ruohonleikkurin tankin sisään.”

5.3 Laiminlyöminen

Laiminlyöminen suhteessa parisuhdeväkivaltaan tarkoittaa sekä taloudellista laiminlyömistä (esim. rahavarojen vastuuton käyttö omiin tarkoituksiin, omaisuuden myyminen tai varastaminen) että parisuhteen laiminlyömistä (esim. liiallinen päihteiden käyttö, valvottaminen, mielenterveysongelmien hoidon laiminlyöminen). (“Mikä on väkivaltaa?”. Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=12>. 12.4.2015.)

Parisuhteen laiminlyöminen

Parisuhteen laiminlyöminen tulee Miehen kertomuksesta esille Naisten piittaamattomuutena, välinpitämättömyytenä sekä hyvin omaehtoisena toimintana, Miehen mielipiteitä huomioimatta. Mies kertoo, miten molemmat Naiset ottivat ja lähtivät hyvinkin impulsiivisesti baarireissuille, Miehen kertoman mukaan kuin rangaistuksena jostakin aiemmasta riidasta. Tämänkin käytöksen takaa paljastuu parisuhdeväkivallalle tyypillinen vallankäyttö. Samanlaista impulsiivista käytöstä ei kuitenkaan Miehen kertoman mukaan ainakaan toinen kumppaneista olisi hyväksynyt häneltä.

Molemmat Naiset käyttivät Miehen kertoman mukaan myös runsaasti alkoholia.

“Musta tuntui, että mulla oli vain velvoitteita sitä parisuhdetta kohtaan, ja toisella ei. Silloin ois jo pitänyt hälytyskellot soida, kun Nainen2 sanoi heti suhteen alussa, että ‘Tee minut onnelliseksi.’ Se vastuu toisen ihmisen onnellisuudesta heitettiin mun niskaan täysin. Hän kyllä ei kantanut vastuuta parisuhteen toimimisesta.”

*“Baari-illan jälkeen joutui aina miettimään, tuleeko se (Nainen1) kotiin vai ei. Joskus tuli ja joskus ei. Ja kun seuraavana päivänä tuli kotiin, niin Nainen1 ei suostunut kertomaan, missä on ollut ja kenen kanssa. Joskus kävi niinkin, että menin sovitusti hakemaan häntä baarista kotiin. Välillä kävi niin, että näin kun hän lähti baarista toisen miehen matkaan ja välillä hän ei tullut ollenkaa kotiin. Sitä pettämistä tapahtui vuosien aikana niin v**un monta kertaa, ettei edes kaikkea muista. Lopussa siihen alkoi jo turtumaan ja olin vain lapsen takia enää hänen kanssa yhdessä.”*

“Nainen2 saattoi ihan yhtäkkiä vaan päättää, että hänpä lähtee nyt baariin. Tilasi taksin pihaan ja lähti. Ei siinä mun mielipiteillä ollut merkitystä. Ja auta armias, jos minä olisin tehnyt samalla tavalla.”

Parisuhteiden seksuaalisuuteen Mies ei alkuperäisessä kertomuksessaan viitannut lainkaan. Koska parisuhteen yhtenä kulmakivenä (erotuksena esim. ystävyysuhteesta) pidetään yleisesti kumppaneiden välistä seksisuhdetta, tutkimuksen kannalta oli oleellista tehdä tästä aiheesta lisäkysymys, miten Miehen ja Naisen välinen seksisuhde toteutui parisuhteen aikana.

“Nainen1 petti niin paljon ja niin monen miehen kanssa, ettei siinä enää oma mies ollut edes mielessä...”

“Nainen2 käytti suhteen alkuvaiheessa seksiä vallanvälineenä, rankaisi olemalla antamatta. Loppuvaiheessa mua ei enää edes kiinnostanut.”

Mies kommentoi lyhyesti, ettei kummankaan kumppanin kohdalla ollut enää joko lukuisten pettämisten (Nainen1) tai parisuhteen erittäin komplisoituneen tilanteen takia (Nainen2) seksisuhdetta jäljellä suhteiden loppuvaiheessa. Mies myös mainitsee, että ainakin Nainen2 käytti seksiä myös vallanvälineenä. Seksin käyttäminen parisuhteen vallanvälineenä tuli ilmi myös Tapanisen (2010, 32) tekemässä tutkimuksessa.

Lasten hoidon laiminlyöminen

Skandinaavisen yhteiskuntäkäsityksen mukaan lapsiperheissä on nykyaikana kasvatus- ja hoitovastuu lapsista molemmilla vanhemmilla. Pohjoismaissa on maailman laajuisesti liberaaleimmat käsitykset vanhemmista tasa-arvoisina lasten hoitajina, mikä näkyy jo nykylainsäädännössäkin jaettuina vanhempainvapaina. On tietenkin mahdollista, että esim. jomman kumman vanhemman työn takia vastuu lasten hoidosta jää enemmän toisen vanhemman harteille. Näissä tilanteissa yleensä asiasta ollaan kuitenkin sovittu yhdessä.

Miehen kertomuksesta käy ilmi, että kummallakin Naisista oli lasten hoidon suhteen omaehtoista toimintaa, mikä näkyi joissakin tilanteissa jopa lapsen hoidon laiminlyömisinä. Näistäkin tilanteista paistoi läpi Naisten vallankäytön halu tietoisina siitä, että Mies huolehti ja hoiti tunnollisesti lapsiaan.

“Jos joskus mentiin toiselle paikkakunnalle perhetuttujen luo Nainen2:n kanssa viikonloppua viettämään, ilmoitti se jo automatkalla, että lapsen hoitovastuu on sitten mulla. Hän halusi itse ryypätä rauhassa.”

*“Kerran olin mennyt toiselle puolelle kaupunkia kaverin luokse kylään, kun Nainen1 soitti ja sanoi, että ‘Tolla penskalla on pa**at housuissa ja minä en niitä vaihda! Sä tuut nyt sieltä kotiin vaihtamaan sen vaipan.’ Kun puolen tunnin päästä tulin kotiin, oli lapsella yhä kakat housuissa.”*

“Sitten oli sellainenkin tapaus, että kerran baari-illan jälkeen Nainen1 soitti mulle kotiin, että ‘Nyt tuut mut hakemaan täältä tai hommaan itelleni toisen yöpaikan.’ Se toinen yöpaikka olisi ollut jonkun toisen miehen vieressä. Silloin ei auttanut kuin herättää yks vuotias lapsi ja pukea se ja lähteä hakemaan Nainen1 kotiin.”

Taloudellinen laiminlyöminen

Taloudellista laiminlyöntiä on esim. taloudellisten päätösten tekeminen yksin, erityisesti isompien taloudellisten päätösten. Tätä voidaan pitää myös yhtenä vallankäytön muotona. (“Valta ja kontrolli”. Turvakodin www-sivusto. < https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=174>.12.4.2015.) Parisuhteessa tapahtunut taloudellinen vallankäyttö tulee esille miehen kertomuksessa. Kuvaava on myös Miehen maininta Nainen2:n käyttämisestä häntä ‘kukkarona’.

“Vaikka kumpikin kävi töissä, jätti Nainen2 kaiken maksamatta eli asumiseen ja elämiseen liittyvät menot. Minä maksoin yksin vuokrat ja talolainat kaikki ne vuodet. Se oli kuulemma mun tehtävä, kun mulla oli isommat menot. Hän ei ollut yhteisissä raha-asioissa ollenkaan tukena. Taloudellinen vastuu kaikesta oli vuosikaudet yksin mulla.”

“Nainen2 teki myös yksin isoja taloudellisia päätöksiä. Osti ominpäin esim. 28.000euroa maksavan auton, vaikka sillä hetkellä siihen ei olisi ollut varaa. Auton hinta oli suurempi kuin hänen vuosiansiot.”

“Viimeisenä kesänä muutama kuukausi ennen eroa tehtiin Nainen2:n vaatimuksesta kallis autolomamatka Eurooppaan. Sinne meni viis tonnia ja Nainen2 vielä kehtas nauraan kehuskella kaverilleen, ettei hän käyttänyt pankkikorttiaan kertaakaan matkan aikana. Se oli niin itsestään selvää, että mä olin se kukkaro hänelle.”

5.4 Vainoaminen

Vainoaminen on käsitteenä uusi liittyen parisuhdeväkivaltaan. Vuoden 2014 alusta lähtien vainoaminen on rikos (RL 25 7 a). (“Vainoako hän sinua?” Varjohankkeen www-sivusto. <<http://www.varjohanke.fi/vainoako-han-erosta-huolimatta/>>. 12.4.2015.)

Vainoaminen on esim. toistuvaa, ei toivottua yhteydenottamista, joka voi aiheuttaa ahdistusta vastaanottajassa tai perättömien tietojen levittämistä. Vainoaminen on myös parisuhdeväkivaltaa, joka kärjistyy erityisesti erossa ja eron uhatessa. Vainoamisessa on kyse vainoajan elämän kaatumisesta pakonomaiseen yritykseen pitää entisestä elämästä/kumppanista kiinni. (“Mitä on vaino?” Turvakodin www-sivusto. < https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=254>. 12.4.2015.)

Vainoaminen parisuhteen aikana

Vainoamista oli Miehen kertoman mukaan jo parisuhteen aikana, ilmeisesti suhteen loppuvaiheessa. Miehen kertomusta lukiessa jäi epäselväksi, oliko esimerkin aikana jo eron uhka parisuhteen yllä.

“Jos oli ollut jotain riitaa edellispäivänä, niin se (Nainen2) soitti mulle töihin useita kertoja päivän aikana ja vaatimalla vaati, että ne asiat on selvitettävä just silloin riippumatta siitä, mikä tilanne mulla oli just silloin töissä, että pystyinkö edes puhumaan.”

Vainoaminen eron jälkeen

Molempien erojen jälkeen Mies koki entisten kumppaniensa osalta vainoamista. Mies kuvailee tilanteita henkisesti raskaina ja piinaavina. Työ näkyy Miehen tekstissä olevan hänelle tärkeä ja Nainen2:n piinauksen ulottuminen työpaikalle ja työyhteisöön oli Miehelle ahdistavaa.

“Kun olin jo muuttanut yhteisestä talostamme pois, alkoi vasta se lopullinen helvetti. Nainen2 yritti soittaa mun omaan puhelimeen ja työpuhelimeen vuorotellen koko päivän ajan. Laskin kerran, että yhen työpäivän aikana yli 50 kertaa. Jouduin jopa joskus sulkemaan työpuhelimenkin, vaikka se olisi pitänyt olla päällä. Ja tähän kaikkeen vielä ne kymmenet sekopäiset tekstarit päälle.”

“Nainen1 soitti yli vuosi eromme jälkeen silloiselle kumppanilleni ja uhkasi häntä, että jos he joskus kohtaavat pimeällä kadulla, niin Nainen1 sanoi pieksevänsä hänet.”

“Nainen1 soitteli myös kännissä mulle öisin eron jälkeen ja joskus tuli kännissä oven taa rimputtamaan ja huutelemaan postiluukusta. En vastannut, enkä avannut ovea. Siitä se sitten ajan kanssa rauhoittui.”

Miehen kertomuksesta käy ilmi, että Nainen1 vainosi Miehen kertoman mukaan vielä yli vuosi eron jälkeenkin, yleensä humalassa. Nainen2 piinasi Miestä sekä keskellä päivää töistä käsin selvinpäin että yötä myöten viikonloppuisin humalassa ensimmäisenä vuotena eron jälkeen.

6 TAPAUSTUTKIMUKSEN PARISUHDEVÄKIVALLAN VAIKUTUKSET JA NIISTÄ SELVIÄMINEN

6.1 “Älä jankuta!”

Kertomuksen edetessä Mies tuo esille, miten hänen yrityksensä selvittää ja sopia erimielisyyksiä kaikuivat kuuroille korville. Miehen mukaan Nainen1 ei kyennyt ollenkaan ottamaan vastuuta omista tekemisistään, eikä puhumaan tai selvittämään riitoja Miehen kanssa. Aivan näkyvänkin pettämisen Nainen1 kuittasi miehelle tylysti ‘Älä jankuta!’, eikä suostunut sen enempää miehen kanssa puhumaan ja selvittämään riitoja. Nainen1:n tapa hoitaa asioita tuntuu kovin kypsymättömältä ja omaehtoiselta.

“Vaikka Nainen1 aivan avoimesti petti mua ja tuli kaula syötynä seuraavana iltapäivänä baarireissultansa kotiin, niin millään tavalla se ei ottanut vastuuta asioista. Jos yritin puhua hänelle, sano se vaan, että “Älä jankuta!” Ikinä vuosien aikana hän ei selvittänyt tai sopinut mitään, eikä pyytänyt mitään anteeksi.”

Nainen2 puolestaan käänsi oman fyysisen väkivaltaisuuksensa miehen syyksi. Hän tuntui oikeuttavan omat väkivallan tekonsa. Nainen2:n käytöksessä on paljon narsisistisia piirteitä. Hänkään ei miehen kertoman mukaan koskaan pyytänyt käytöstään anteeksi. Kumpikaan miehen kumppaneista ei näyttänyt katuvan humalassa tai selvinpäin tehtyä väkivaltaa miestä kohtaan.

“Nainen2:n mielestä väkivalta, jota hän käytti minua kohtaan, oli mun oma vika. Hän sanoi aina seuraavana päivänä, että ‘Koska mikään muu ei mene sulle perille, niin mun on pakko tehdä näin.’ Anteeksipyyntöä ei herunut.”

6.2 Parisuhdeväkivallan vaikutukset perheen lapsiin

Tutkimusten mukaan lapsen näkemä parisuhdeväkivalta on hänen psyykkeelleen ja kehitykselleen yhtä tuhoisaa kuin lasta kohtaan tehty perheväkivalta. Lapsen on kestänyt sisäistä vanhempien välistä väkivaltaa. Lapsi ei välttämättä vielä ikä- tai kehitystasostaan johtuen ymmärrä, mitä tapahtuu, mutta lapsi aistii kuitenkin voimakkaasti, että jotain pahaa tapahtuu. Perheväkivaltaisessa kodissa kasvaneella lapsella voi olla ns. posttraumaattisia oireita, esim. käytöshäiriöt, nukahtamisvaikeudet, oppimisvaikeudet, lapsen oma aggressiivinen käyttäytyminen, apaattisuus,

vetäytyminen. ("Lapset ja perheväkivalta." Turvakodin www-sivusto. <https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=127>. 12.4.2015.)

"Meidän yhteinen lapsi (Nainen2:n kanssa) joutui muutaman kerran näkemään, kun hänen äitinsä kännissä sekä selvinpäin riehui ja kävi mun päälle. Nyt lapsella on ollut sopeutusvaikeuksia koulussa ja uniongelmiä mun luona ollessa. Uskon, että nämä asiat liittyvät toisiinsa."

Miehen kirjoitti myös, miten Nainen2 eron tullessa manipuloi voimakkaasti heidän yhteistä lastaan yrittäen käännättää lasta Miestä vastaan. Miehen kertoman mukaan Nainen2 käytti lastaan kohtaan henkistä väkivaltaa ja ylipäätään valtaa. Miehen kertoman mukaan hänellä oli lapseensa läheiset välit ja Mies kertoi hoitaneensa lastaan paljon tämän varhaislapsuudessa.

Nainen2:n puheet lasta kohtaan täyttivät jo nykyäänkin tunnetun vieraannuttamis-käsitteen kriteerit, jota voi tapahtua lapsiperheiden erotilanteissa. Vieraannuttamisella tarkoitetaan erotilanteissa toisen vanhemman yritystä vaikeuttaa lapsen ja toisen vanhemman vuorovaikutussuhdetta tai jopa yritystä katkaista tämä suhde kokonaan. Vieraannuttaminen vaarantaa vakavasti lapsen psyykkisen kehityksen. ("Lapsen vieraannuttaminen toisesta vanhemmasta erotilanteessa." Duodecim-lehden www-sivusto. <http://www.duodecimlehti.fi/web/guest/arkisto?p_p_id=Article_WAR_DL6_Articleportlet&p_p_action=1&p_p_state=maximized&viewType=viewArticle&tunnus=duo98659>. 12.4.2015.)

"Eron ollessa jo tulossa, kuulin oven läpi, kun tää Nainen2 sanoi yhteiselle tarhaikäiselle lapsellemme, että 'Muutetaan kauas pois ja hankitaan sulle uusi, parempi isä. Isä on hylännyt meidät.' Nainen2 myös haukkui minua lapselle aivan estoitta."

Myös Miehen aiemmasta liitosta oleva lapsi sai osansa Nainen2:n henkisestä väkivallasta. Miehen kuvaileman mukaan koko muu perhe oli jatkuvasti varpaillaan perheen äidin mielialan vaihteluista. Toisena hetkenä Nainen2 oli yliystävällinen Miehen lapselle, useimmiten ollessaan humalassa ja seuraavana aamuna ei ollut enää huomaavinaanakaan lasta.

"Nainen2 saattoi tehdä niin, kun mun aiemmasta liitosta oleva lapseni tuli meille käymään, niin hän saattoi olla vaan puhumatta lapselleni. Hän ei ollut huomaavinaanakaan lasta."

6.3 Selittämättömiä fyysisiä oireita, voimakasta stressiä

Mies kertoo, miten hänen stressitasonsa oli Nainen2:n kanssa loppuvaiheessa jo niin kova, että hän alkoi saada selittämättömiä somaattisia oireita ja kipuja, jotka Miehen mukaan olivat todennäköisesti psykosomaattista oireilua vaikeasta elämäntilanteesta. Mies myös kertoo, että stressi oli jo niin kova, että hän jälkepäin ajatellen koki jo psyykkeensäkin hetkellisesti rakoilleen.

“Kävin lääkäriässäkin, kun kropassa oli selittämättömiä kipuja, mutta mitään ei löytynyt. Näin jälkepäin ajatellen se on varmaan ollut kovaa stressiä, mikä aiheutui siitä sen hetkisestä elämäntilanteesta (Nainen2:n kanssa).”

“Jossain vaiheessa ajattelin, että mulla on joku vakava sairaus, joku syöpä tai aivokasvain, jotain parantumatona. Nyt tajuan, että mulla on silloin hetkellisesti psyyke rakoillut siinä kovassa stressissä (Nainen2:n kanssa).”

6.4 Omanarvon tunne kärsii

Vuosikausien väkivaltaiset parisuhteet olivat jo Miehen kertoman mukaan jättäneet häneen jälkensä. Nainen2 yritti Miehen mukaan alistaa häntä ja saada Mies tuntemaan itsensä arvottomaksi. Mies kertoo pohtineensa jälkepäin paljon, miksi salli itselleen tapahtuvaksi väkivaltaiset parisuhteet. Jostain Mies kuitenkin sai voimaa kaiken jälkeä lähteä suhteesta.

“Joskus mietin sitä itekin, miksi sallin sen kaiken. Jälkepäin sitä tietinkin tuli pohdittua myös. Varsinkin Nainen2:lla oli tarkoitus alistaa mut ja saada mut tuntemaan itteni arvottomaksi. Ja se teki sen varmaan vaan siksi, koska ite oli/on niin epävarma ihminen ja pelkäsi vaan, että mä jonain päivänä lähden. Niinkuin sitten teinkin.”

Helpguide:n www-sivuston mukaan miesten on ihan yhtä vaikea lähteä väkivaltaisesta parisuhteesta kuin naistenkin. Miehet saavat osakseen jopa enemmän ihmettelyä suhteeseen jäämisestä kuin naiset. Väkivaltaisesta parisuhteesta lähteminen ei ole helppoa. Miehet jäävät usein väkivaltaiseen suhteeseen häpeän sekä lasten takia. (“Help for abused men.” Helpguide:n www-sivusto. < <http://www.helpguide.org/articles/abuse/help-for-abused-men.htm> >. 12.4.2015.)

6.5 Elintilan kapeneminen

Kuten jo aiemmassa on tullut ilmi, Miehen muutettua Nainen2:n kanssa satojen kilometrien päähän kotikaupungistaan, jäi Mieheltä kontaktit nuoruuden ystäviin sekä kontaktit sukulaisiin kape-

nivat oleellisesti. Kuitenkin kun harvoin joku sukulaisista tai ystävistä yritti tulla käymään Miehen luona, torpedoi Nainen2 tilanteet tehokkaasti. Tässäkin nivoutuu parisuhdeväkivallan ydin: vallankäyttö ja kontrolointi.

“Nainen2 halusi eristää mut sukulaisista. Sukulaiset asuivat monen sadan kilsan päässä, eivätkä he olleet meille oikein tervetulleitakaan. Mun serkku tuli kerran toiselta puolelta Suomea käymään ja olisi jäänyt yöksikin, niin Nainen2 lähti autoilemaan ja soitteli, ettei hän tule kotiin, ennenkuin serkkuni häipyä meiltä. Jouduin sitten nolona ajamaan serkun pois meiltä. Mitään järkevää syytä Nainen2:n käytökselle ei löytynyt.”

6.6 Häpeän tunne piti hiljaisena

Mies ei tuo esille, että olisi kertaakaan hakenut ulkopuolista apua väkivaltaiseen parisuhteeseensa. Siitä tein myös tarkentavan kysymyksen jälkeensä, jolloin Mies kertoi joskus yrittäneensä löytää internetistä jotain naisen väkivaltaisuuteen liittyvää tietoa. Hän kertoo löytäneensä vain artikkelin nalkuttavasta naisesta sekä narsisteista. Muuten Mies ei kerro hakeneensa tai etsineensä internetinkään avulla apua itselleen. Häpeän tunne Miehen kertoman mukaan piti häntä hiljaisena.

“Kukaan mun läheisistä ei tiennyt meidän perhehelvetistä mitään (Nainen2:n kanssa). Nää mulle tapahtuneet jutut on niin älyttömiä, että ei niistä kehdannut kenellekään puhua, koska kukaan ei olis uskonut. Häpesin sitä, että annoin sen kaiken tapahtua itelleni. Siivullisen on niin helppo sanoa, että lähde pois siitä suhteesta. Lapsen takia yritin kestää.”

6.7 Työstä tuli pakopaikka

Läpi Miehen kertomuksen on havaittavissa työn olevan hänelle tärkeä. Vaikean parisuhdetilanteen takia työstä tuli miehelle pakopaikka arjen ‘perhehelvetistä’.

“Työ on aina mulle ollut tärkeä. Sen meidän perhehelvetin myötä työstä tuli mulle myös pakopaikka. Nainen2 varmaan aisti myös sen, että mä menin töihin mielelläni ja sen takia terrorisoi mun työpäiviä sillä puhelinrallillaan.”

Näyttäisi olleen niin, että työpäivien mittaiset ‘hengähdystauot’ komplisoituneesta kotitilanteesta auttoivat miestä selviämään elämässään eteenpäin. Mies kuvailee myös ahdistustaan kotiin mennessä työpäivän jälkeen.

“Kotiintulo työpäivien jälkeen oli tosi ahdistavaa, kun ei koskaan tiennyt, mitä siellä oli vastassa (Nainen2:n aikana).

6.8 Ero ainoa vaihtoehto selvitä hengissä

Miehen kertomuksesta kävi ilmi, että nuoruuden parisuhde Nainen1:n kanssa oli ollut täynnä eroja ja takaisinpalaamisia. Lopulta Nainen1:n tekemä viimeinen pettäminen Miehen silloisen kaverin kanssa oli lopullinen päätös heidän parisuhteelleen.

“Lopulta Nainen1 teki niin härskit pettämistemput mulle, että silloin riitti. Se petti mua mun kaverin kanssa ja muut ihmiset soittivat siitä mulle. Katkasin siihen jatkään välit ja muutin samantein pois meidän yhteisestä kodista.”

Nainen2:sta Mies kertoo harkinneensa eroa jo pitkään, ilmeisesti loppuvuosina. Yhteinen lapsi sai Miehen sinnittelemään vaikeassa, väkivaltaisessa parisuhteessa. Mies kokee olleensa suhteen loppuvaiheessa jo niin loppu, että oli jo huolissaan oman psyykkeensä puolesta.

“Mä olin jo pitkään miettinyt sitä eroa Nainen2:sta. Mä olin jo aivan loppu. Erään nalkutus-session jälkeen vaan ilmoitin, että nyt mä haluan erota. Muuten mun pää olis levinnyt lopulta.”

Mies kertoo myös, miten Nainen2:n sukulaiset soittivat hänelle Miehen muutettua pois yhteisestä kodista. Sukulaiset epäilivät, että Mies olisi sairastunut psyykkisesti. Kenellekään ei tullut Miehen kertoman mukaan edes mieleen, että Nainen2:ssakin olisi ollut jotain vikaa.

6.9 Elämä jatkuu

Miehen kertomassa käy ilmi hänen positiivinen elämänasentensa kaikkien parisuhdeväkivaltakokemusten jälkeen. Mies kertoo myös, ettei hänen usko ole mennyt elämään ja hyvään parisuhteeseen.

“Nyt on saatu pitkän taistelun jälkeen ositus tehtyä (Nainen2:n kanssa) ja lapsen asiat sovittua oikeudessa. Ihmettelen itsekin, ettei mulla ole kaikkien näiden kokemusten jälkeen usko mennyt elämään. Olen luonteeltani sellainen, että uskon aina parempaan huomiseen, että asiat järjestyy. Ehkä se oli se syy, mikä myös piti mua näissä parisuh-teissa niin kauan.”

Mies analysoi myös omassa kertomassaan, miksi jäi niin kauaksi aikaa väkivaltaisiin suhteisiin. Miehellä näyttää olevan positiivinen ja optimistinen elämänasenne. Omien sanojensa mukaan hän arvioi jääneensä suhteisiin niin pitkäksi aikaa, koska luonteenomaisesti 'uskoi aina parempaan huomiseen'. Hän myös tuo esille, miten helppoa sitä olisi ulkopuolisen kehoittaa lähtemään väkivaltaisista parisuhteista, mutta lasten takia Mies kuitenkin jäi näihin parisuhteisiin vuosiksi.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimustehtävänä oli kuvailla miehen kertomus, millaista oli hänen elämänsä väkivaltaisessa parisuhteessa. Tutkimuskysymyksinä olivat: Minkälainen kokemus parisuhdeväkivalta on ollut tiedonantajan osalta? Miten parisuhdeväkivalta on vaikuttanut tiedonantajan elämään ja miten hän on selvinnyt elämässään eteenpäin? Onko tiedonantaja hakenut ja saanut apua parisuhdeväkivaltaan?

Opinnäytetyölleni äänensä antanut Mies kertoi elämäntarinassaan laajasti elämästään parisuhdeväkivallan keskellä sekä väkivallan vaikutuksista niin hänen itsensä kuin hänen lastensakin elämään. Mies toi esille, miten molemmat hänen Naisensa käyttivät runsaasti alkoholia. Väkivallan tekoja, lähinnä fyysistä väkivaltaa tapahtui eniten Naisten ollessa humalassa tai umpikännissä. Molemmat käyttivät jonkinasteista fyysistä väkivaltaa myös selvinpäin. Henkistä väkivaltaa tapahtui arjessa, ilman alkoholin vaikutusta. Toisen Naisen osalta Miehen kertoman mukaan jopa päivittäin. Mies kertoo laajasti omasta elämästään, ja kuvailee menneisyyttään ”perhehelvetiksi”. Naisten taustat eivät tule Miehen kertomuksessa ilmi, enkä kokenut relevantiksi tehdä niistä lisäkysymyksiä.

Miehen kertoman mukaan molemmilla Naisilla oli kyvyttömyyttä tunnistaa omaa käytöstään väkivaltaisena. Naisilla oli myös taipumus kääntää tilanne edukseen, syyllistäen Miestä. Ilmiöön liittyvä häpeän tunne on suuri, kuten Miehenkin kertomuksesta käy ilmi. Mies kertoo, ettei ole koskaan kehdannut kertoa elämästään ja väkivallan kokemuksistaan kenellekään. Tyypillistä parisuhdeväkivallan uhreille on suhteesta lähtemisen vaikeus. Molemmissa suhteissa Mies sinnitteli vuosia lastensa takia. Miehen asema isänä erotilanteissa on yhä Suomessa huonompi kuin naisella äitinä. Pelko lasten menettämisestä saa varmasti useammankin miehen kestämään väkivaltaisessa parisuhteessa.

Yhtenä tutkimuskysymyksenä oli, hakiko ja saiko Mies apua parisuhdeväkivaltaan. Miehen kertomuksesta käy ilmi, että hän ei hakenut ammattiapua tilanteeseen. Ilmeisesti häpeän tunne oli suuri. Itse lähdin heti tutkimustyön alussa etsimään internetistä tietoa väkivaltaisista naisista sekä parisuhdeväkivallasta naisen tekemänä. Internetissäkin on valitettavasti olematon määrä sivustoja, joista miehet saisivat helposti ja anonyymisti löydettyä apua tilanteeseensa. Naisille on ollut jo vuosia eri organisaatioiden ja yhteisöjen tekemiä sivustoja, mistä väkivaltaa kokeneet

naiset löytävät apua, tietoa selviytymiseen sekä parhaimmillaan myös auttavia puhelimia. Miehillä on löytänyt vastaavaa sivustoa.

Opinnäytetyön tarkoituksena ei ole ollut luoda yleistettävyyksiä, vaan kyseessä on ainutlaatuinen kertomus parisuhdeväkivaltaa kokeneesta miehestä. Opinnäytetyö tuo ilmiötä lukijoilleen tunnetummaksi ja toivottavasti antaa jollekin samaa kokeneelle vertaistukea. Ammattilaisille opinnäytetyöstä saa arvokasta kokemustietoa sekä toivottavasti rohkeutta ottaa tarvittaessa vaikea aihe puheeksi ja auttaa parisuhdeväkivaltaa kokeneita miehiä. Parisuhdeväkivallasta naisten tekemänä tulisi puhua enemmän ja tuoda ilmiötä julkisuuteen, jotta tabu asian ympäriltä väistyisi. Molemmat nainen sekä mies tarvitsevat silloin apua.

Tärkeänä jatkotutkimuksen aiheena olisi saada joskus haastatella parisuhdeväkivaltaa tehneitä naisia. Haastateltavien löytyminen saattaisi olla vaikeaa, mutta ilmiön ymmärtämiseksi sekä uhrien ja tekijöiden auttamiseksi olisi tarpeellista saada lisää tutkimustulosta, miksi nainen lyö. Onko hän itse joutunut aiemmissa parisuhteissaan väkivallan uhriksi? Onko hän ehkä lapsena nähnyt tai kokenut perheväkivaltaa? Oliko hän jo nuorena koulussa väkivaltainen? Onko päihdeongelma aina taustatekijänä? Tietääkö kukaan perheen ulkopuolinen naisen väkivaltaisuudesta? Onko parisuhdeväkivaltaa tehnyt nainen myös väkivaltainen lapsilleen vai kohdistuuko se vain tietystä syystä omaan kumppaniin? Jatkotutkimusta olisi hyvä tehdä myös laajemmin haastatellen suurempaa miesjoukkoa, jotka ovat joutuneet parisuhdeväkivallan uhreiksi. Tässä kohtaa nousee relevantiksi myös se, olisiko miesten helpompi avautua vaikeista kokemuksistaan, jos tutkija olisi itsekin mies.

8 POHDINTA

Suomessa oli 2. Maailmansodan jäljiltä psyykkisesti hyvin vaurioitunut sukupolvi, jotka antoivat sodassa joko henkensä tai tavallaan loppuelämänsä. Nuoruus ja ne parhaimmat vuodet menivät sodan kauheuksien keskellä. Sodan jälkeen naiset yrittivät selviytyä raunioituneessa maassa ja pääsääntöisesti huolehtivat perheistään. Miehet perinteisesti toivat leivän kotiin, ja monissa perheissä lauantaina työviikon päätteeksi perheenisä haki viinakaupasta lauantai-pullon. Sodan vaurioittamat miehet lääkitsivät itseään viinalla, saivat hetken unohduksen painajaisistaan. Siihen aikaan naisten juominen oli vielä vähäistä, ellei suorastaan paheksuttua. Suurten ikäluokkien eläessä 60-70 -luvulla nuoruuttaan, naisten alkoholinkäyttö oli jo huomattavasti sallitumpaa. En osaa sanoa, oliko se vieläkään hyväksyttyä. Suurten ikäluokkien lapset taas elivät vuosituhannen loppuvaiheessa nuoruuttaan ja naisten alkoholin käyttö oli jo aivan yhtä tavanomaista kuin miehilläkin. Silloin suomalaisista oli tullut jo trendikkäitä eurooppalaisia ja viini virtasi...eihän sitä edes voinut laskea ryyppäämiseksi. Naisten tasa-arvoisuus nosti vauhdilla päätään ja naiset halusivat vihdoinkin ottaa paikkansa yhteiskunnassa sen tasa-arvoisina jäseninä. Vuosituhannen lopun nuorten naisten äidit eivät vielä 60-luvulla voineet käydä yksin kapakassa ilman miesseuralaista. Nyt tilanne oli jo aivan toinen. Nainen joi kuin mies. Nainen halusi saada saman aseman yhteiskunnassa kuin mies. Ja lopulta nainen myös löi kuin mies.

Läpi opinnäytetyöni pohdin kahtaa asiaa. Mikä sai Miehen kestämään jopa kahta väkivaltaista naista ja mikä olikaan näiden Naisten väkivaltaisuuden takana. Miksi? Näitä kysymyksiä pyöritelin paljon ajatuksissani, yrittäen ymmärtää molempia osapuolia. Itse olen paljon pohtinut historian kautta eri sukupolvien läpi kulkevia tiedostettuja ja tiedostamattomia traumoja, joiden ajanajan alun voisi asettaa jopa sadan vuoden taakse, Suomen itsenäistymisen alkuun. Oman historiansa tunteminen ja ymmärtäminen auttaa hyväksymään menneisyydessä tapahtuneita asioita ja saamaan niille ehkä selityksenkin sekä muuttamaan omalta osaltaan tulevaa historiaa. Vaikka minun molemmat isoisäni ovat sodan jälkeen läikinneet itseään alkoholilla selvitäkseen elämästä, niin minä en tee niin. Sodan keskellä syntyneet vanhempani ovat selviytyneet kovista ja kurjista oloista aikuisuuteen ja kasvattaneet omat lapsensa selviytymään ja puurtamaan elämässään, niin minä yritän äitinä jo muistaa antaa enemmän syyliä omille lapsilleni. He puolestaan toivottavasti korjaavat minun virheitäni kasvattaessaan ja hoitaessaan tulevaisuudessa omia lapsiaan. Näin elämä uudistuu ja menee eteenpäin.

Entä jos perheissä on paljon puhumattomuutta, kulisseja, tabuja, salaisuuksia, selvittämättömiä asioita, kireää ilmapiiriä, pahaa oloa, päihteiden käyttöä, väkivaltaa. Entä jos näistä asioista ei perheiden sisällä ole kykyä puhua. Entä jos ainoa mahdollisuus päästä pois omista selittämättömistä demoneistaan on juoda tai käyttää muita päihteitä. Tällöin ihminen rentoutuu hetkeksi, mutta demoneitaan ihminen ei pääse karkuun.

Opinnäytetyötä tehdessäni kävin samalla läpi kasvuprosessia niin ihmisenä kuin tulevana hoitoalan ammattilaisena. Tulevassa ammatissani, psykiatrisena sairaanhoitajana toivon tämän opinnäytetyö-prosessin jälkeen omaavani sellaiset työkalut, joiden avulla pystyisin mahdollisimman herkästi tunnistamaan mahdollisen parisuhdeväkivallan merkit niin uhrissa kuin tekijässäkin. Opinnäytetyö-prosessi oli kaiken kaikkiaan todella opettavainen, mutta samalla melkoisen raskas. Aihealue oli erittäin mielenkiintoinen ja täysin oma valintani, silti väkivalta-aiheen käsittelemisen raskaus yllätti minut. Jouduin välillä ottamaan ajallisesti pitkäkin etäisyyttä opinnäytetyöni tekemiseen, ettei työ menisi liikaa "ihon alle". Ohjaajalta saamani palautteen mukaan oma kasvuprosessini näkyi työn loppuraportin kirjoitusjäljessä. Oli tärkeää oppia pohtimaan asioita monelta eri kantilta, sen sijaan että olisin mustavalkoisesti suoraan tuominnut ajatuksissani väkivallan tekijän. Tämän opinnäytetyön päätteeksi näen molemmat, niin väkivallan uhrin kuin tekijänkin omalla tavallaan uhreina. Molemmat heistä tarvitsevat apua.

Opinnäytetyön tekemiseen toi haastetta myös aikaisempien tutkimusten sekä kirjallisen aineiston niukkuus. Miehen tekemästä parisuhdeväkivallasta löytyy paljon tehtyjä tutkimuksia sekä kirjallisuutta. Tämä tilanne kertoo samalla karulla tavallaan siitä, että naisen tekemä väkivalta ei ole vielä yhteiskunnassamme täysin tiedostettua ja tunnistettua. Naisen tekemä väkivalta on yhä yhteiskunnassamme tabu. Kuinka pitkään vielä?

-

LÄHTEET

Bmfsfj:n www-sivusto.

<http://www.bmfsfj.de/RedaktionBMFSFJ/Abteilung4/Pdf-Anlagen/kurzfassung-gewalt-maenner-englisch,property=pdf,bereich=bmfsfj,sprache=de,rwb=true.pdf>. Viitattu 12.4.2015.

Duodecim-lehden www-sivusto.

http://www.duodecimlehti.fi/web/guest/arkisto?p_p_id=Article_WAR_DL6_Articleportlet&p_p_action=1&p_p_state=maximized&viewType=viewArticle&tunnus=duo98659. Viitattu 12.4.2015.

Epshep:n www-sivusto.

<http://www.epshep.fi/kersanet/vanhemmuus/pulmat_ ja_kriisit/perhevakivalta/vakivallan_syyt/narsismi/parisuhde/ansat>. Viitattu 12.4.2015.

Ewalds, H. (toim.) 2005. Kenelle lyönnit kuuluvat? Kuntaopas pari- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöhön. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen oppaita 2005:7.

http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3570.pdf.

Viitattu 12.4.2015

Flinck, A. 2006. Parisuhdeväkivalta naisen ja miehen kokemana. Rikottu lemmenmarja. Tampereen yliopisto: Väitöskirja, hoitotieteen laitos.

Gjerstad, E. & Lesojeff, H. Non Fighting Generation ry. 2011. Levottomat tuhkimot. Havaintoja tyttöjen väkivallasta. Tampere: Tampereen yliopistopaino.

Helin-Tuominen, M. 2006. "Sitä on niin siinä listerissä kii". Miesten kokemuksia naisten tekemästä parisuhdeväkivallasta narratiivisesta näkökulmasta. Tampereen yliopisto: Sosiaalityön pro gradu.

Helpguide:n www-sivusto.

<http://www.helpguide.org/articles/abuse/help-for-abused-men.htm>. Viitattu 12.4.2015.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Husso, M. 2003. Parisuhdeväkivalta – lyötyjen aika ja tila. Tampere: Vastapaino.

KAMK:n www-sivusto.

<http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Tavoite-ja-tarkoitus>. Viitattu 12.4.2015.

Perttula, J. & Latomaa, T. (toim.) 2009. Kokemuksen tutkimus. Tampere: Juvenes Print.

Reenkola, E. 2008. Nainen ja viha. Aggressio voimavaraksi. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallitus, 2000. Naiset, miehet ja väkivalta. Suomen ev.-lut. Kirkon näkökulmia perheväkivaltaan. Suomen ev.lut. kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2000:1.

Tapaninen, P. 2010. Köysi Kaulassa. Opinnäytetyö, DIAK Etelä, Järvenpää.

THL:n www-sivusto. Mitä lähisuhde- ja perheväkivalta on?

<https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde> . Viitattu 12.4.2015.

THL:n www-sivusto. Parisuhdeväkivalta.

<https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ehkaisytyo/lahisuhde/parisuhdevakivalta> . Viitattu 12.4.2015.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Vantaa: Hansaprint Oy.

Turvakodin www-sivusto. Lapset ja perheväkivalta.

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=127>. Viitattu 12.4.2015.

Turvakodin www-sivusto. Mies ja naisen väkivaltaisuus.

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=115>. Viitattu 12.4.2015.

Turvakodin www-sivusto. Mikä on väkivaltaa?

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=12>. Viitattu 12.4.2015.

Turvakodin www-sivusto. Mitä on vaino?

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=254>. Viitattu 12.4.2015.

Turvakodin www-sivusto. Rikoslain 21 luku, pahoinpitelyt.

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=188>. Viitattu 12.4.2015.

Turvakodin www-sivusto. Saksalainen miesuhritutkimus.

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=113>. Viitattu 12.4.2015.

Turvakodin www-sivusto. Trautisoiva kokemus.

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=128> . Viitattu 12.4.2015.

Turvakodin www-sivusto. Valta ja kontrolli.

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=174>. Viitattu 12.4.2015.

Turvakodin www-sivusto. Väkivallan kokijalle.

<https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=73>. Viitattu 6.8.2015.

Törrönen, H. (toim.) 2009. Vaiettu naiseus. Ajatuksia naisen väkivallan tunnistamisesta, nimeämisestä ja hoitamisesta. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Varjohankkeen www-sivusto.

<http://www.varjohanke.fi/vainoaako-han-erosta-huolimatta/>. Viitattu 12.4.2015.